

Ouddorp – Kerkboek Doopsgezinde Kerk 1660-1762
Nationaal Archief, inv.nr. 4A.II

bewerkt door
Cor Koene

Geplaatst op HoGenDa met vriendelijke toestemming van de auteur

Kerkelijk boek der doopsgezinden vergaderende in Ouddorp aangelegd in 1645
Band II, Folio 90* - 186

D. T. B. 64 : II (Blauwe serie)

Folij 90*

Formelier waer naer Wouter Clase Verduijn wederom is aengenomen tot de broederlicke
gemeenschap den 28 Maert 1660

Onsen dienaer Stoffel Philipse Wouter Claesse gevraecht of hij niet en bekende, dat hij door
sijn sonden ende overtredingen Godt vertoorent ende dien vollegende of hij niet en bekende,
dat hij daer om te recht van de broederlicke gemeenschap was afgesneden waer op hij
antwoorde: Jaa

Daer op heeft den dienaer Stoffel Philipse hem vermaent ende seggende gedeinckt waer aff
dat gij gevallen sijt, betert u ende doet de eerste wercken, ist dat niet, soo sal ick haestelick
comen ende uwen kandelaer van sijn plaetse bewegen het en sij dat gij boete doet (Apocalip 2
v 5). Want aflaten van sonden dat is eenen rechten godtsdienst, die den Heere behaecht ende
op houden van onrecht te doen dat is den rechten soenoffer (Sirach 35 v 12). Want doen ickt
woude verswigen segt Davijt, verstaende sijn sonden, versmachtete mijn gebeente door mijn
dagelickx huijlen want uwe handt was nach ende dach swaer op mij en mijn sap verdorde als
des somers droogte daerom bekende ick mijne sonden, ende verhele mijne mijsdaet niet. Ick
sprack ick wil den Heere mijne overtredinge bekennen doen vergaeft gij mij de misdaet
mijnder sonden (Pers. 32 v 3). Ende noch Salemon segt wie sijn sonden ontkent die en salt
niet wel gelucken, maer diese bekent ende naelaet die sal bermherticheijt vercrigen
(Proverbiorum 28v13). Sulckx dat de belijdenisse der sonden rechtveerdiger is in de boete
voor Godt als de beroeminghe der goede wercken gelijk de Heere Jeses klaerlick te kennen
geeft, als hij seijde tot sommige die haer selven vermaeten datse rechtvaardich waeren ende
versmaeden dese geen kennisse seggende tot sommige die haer 't roemen vermaeten dat sij
rechtvaardich waren en verwachteden de anderen een sulcken gelickenisse, twee menschen
gingen opwaers in den tempel om te bidden de een een Farisees ende de ander een tollenaer,
de Farisees stont en badt bij hem selven alsoo, ick dancke Godt dat ick niet en ben als ander
lieden, roover, onrechtveerdige, overspeelders ofte oock als desen tollenaer: ick vaste
tweemaal te weke ende geve de tienden van alle dat ick hebbe, ende de tollenaer stont van
verre en woude sijn oogen niet opheffen ten hemel maer sloegh op sijn borst, ende sprack: o
Godt weest mijn arme sondaer genaedich, ick segge u: dese gingh af gerechtveerdicht in sijn
huijs voorgeven: want wie hem selven verhooght di sal vernedert werden en wie hem selven
vernedert sal verhooght werden (Lucas 18v9).

Den dienaer Stoffel Philipse heeft Wouter Claesse ten tweede mael gevraecht of hij niet en bekent dat hem alle sijn sonden die hij gedaen heeft niet van herten leedt sijn, ende nu voortaan niet en hoopt door Godts genaede Godt te dienen met minder sonde ende meerder gerechticheijt waer op hij antwoorde: Ja, ick

Indien seijde den dienaer Stoffel Philipse uwe bekeeringe waerlick ende van herten is, soo verkondigen wij u Godes genaede, want indien den sondaer hem bekeert van alle sijne sonden dien hij gedaen heeft ende houdt alle mijne geboden ende doet dat recht en weijs soo sal hij leven ende niet sterven, alle sijne sonden en sullen niet meer gedacht worden (Esaia 18v21). Want Godt de Heere en heeft geen behagen in den doot der sondaren maer veel meer dat se haer bekeeren ende leven (Esegel 33v11). Item datter meer vreugde is in den hemel over eene sondaer die boete doet als over negen ende 't negentich rechtvaerdige die geen boete en behouven (Luca 15v10). Jae dat Christus in de waerelt gekomen is om de sondaers salich te maecken (ititum [=1 Timotheüs] 1v15). Bermhertich ende genaedich is de Heere, verduhdich van grooter goetheijt, hij en sal niet altoos kijven, noch eulick toorne behouden, hij en handelt niet met ons nae onse sonden ende en vergelt ons niet nae onse misdaet, want soo hooge den hemel boven de aerde is, laet hij sijne genaede geworden over de gene die hem vreesen, soo verre dat oosten is van den westen laet hij onse overtredinge van ons sijn, gelick hem een vader over de kinderen ontfermpt, soo ontfermpt hem de Heere over die die hem vreesen. Want hij kent wat wij voor een werck sijn, hij gedeinckt daer aen dat wij stof sijn (Persalm 103v8).

Ten derden soo heeft Stoffel Philipse hem noch gevraecht of hij niet en versoeckt aen de broeders een Christelick gebet om de vergevijnghe sijnder sonden te vercrijgen, antwoorde Jaa

Daer op seijde Stoffel Philipse mijn beminde broeders gedeinckt de troostelicke woorden van de Heere Jesus, bidt ende u sal gegeven worden, soeckt ende gij sult vijnden, klobt en u sal open gedaen worden (Matteu 6 v 7), want het gebet der rechtvaerdige vermach vele alst met ernst geschiet (Jacobij 5 v 16). Hier tusschen doende een Chrijstelick gebet.

Stoffel Philipse seijde tot hem met den apostel Paulij neemt malcanderen aen gelick Christus ons aengenomen heeft tot de heerlicheijt Godts. Alsoo nemen wij oock aen tot de broederlicke gemeenschap Wouter Claesse gelick Cristes ons aengenomen heeft (Romeijnen 15 v 7), ende hem voorder vermaenende tot boetvaerdicheijt des levens.

Wtspraeck ofte sententie van Pieter Janse van den Blicck

Alsoo Pieter Janse van den Blicck Leunis Cole, een van onse dienaeren, heeft beschuldigt, present alle de komparende broederen kerckelick vergaedert den 29 Maert 1660 ten huijse van Tijs Cornelijssse Heerschap, dat hij was een valsen bedrieger ende dat hij 't selve soude bewijsen wt een sekere resoutie genoemen van dato den 12 Febrewarij 1658 bij de ses gekommiteerde, de selve resoluijtie geexamineert en bevonden dat Leunis Cole die heijlichlick heeft onderhouden en bevonden gansschelick onschuldich te wesen, ende Pieter Janse ontslagen van sijnen aenst. als gekommiteerde ende vorder dat hij schultbekentnisse sal doen dat hij Leunis Cole ten onrechte heeft beschuldigt ende dat hem sulcks leedt sal, dus wtspraeck gedaen bij de gemeente datum als boven ende geteeckent als schrijbo, Leunis Cole 1660

Op dato den 7 Julij 1674 is Willem van Weling van des bove geschreve sake iets af gebracht en heeft tot antwoorde vervolcht als dat hij niet en wist dat daer iets van geschreven was, Wilm Paulusz Boslant

Waarde en lieve broeder en medehulper en den outsten den dienaer en den diaeken der gemeijnte Christij die men der vereenichde Duijtsche en Vlaemsche doopsgesinde noempt binnen Goedereede, sij gewent genaede barmherticheijt en vrede van Godt den Vader end' onsen Heere Jesum Christum door medewerckinge des Heijlijgen Geestes amen

Wij hebben waerde vrinden redenen om God te dancken van sijne groote genaede vrede ende eendracht die wij in onser gemeijnten als nu bevindende en om God te bidden dat het selvige langh mach kontinuweren tot de volmaekinghe der heijligen tot het werck der bedieninge en tot opbouwinge des lichaems Christij

Dit doet ons vrimoedicheijt nemen om u l te versoecken gelick wij oock doen ernstelick bij desen dat u l belieft tegens den 18 Junij 1660 sijnde vrijdach uijt uwe koleetge of dienaerschap twee a drie mannen binnen Leijden te senden met schriftelicke last om met ons, en wij met haer, soo danigen Goddelicken raet te leven waer door Christij Rijcke mochten opgebout en in vrede behouden. Werden tot welcken eijnde u l gelieft 't noodige, dat u l soudt mogen hebben ten besten van 't gemeen of voor u l particulier schriftelick in vraechstukken haer mede te geven 't welke dan in de vreesse des Heeren met malcander kan overlegt werden. Wij willen met 't wisselen of de vrinden sullen genegen sijn ter bede en door liefde van Christij Rijcke ontsteken sijnde haer in de gestelde plaetse en op den bestemden tijt persiselick vervoegen, gelick wij haer onder den segen des H. ten huijse van de vrunden Jan Wouterse van Swieten ofte Jacob van de Gamerslach beijde wonende op den Nieuwen Rijn sullen verwachten, vorders vrundelick gegroet end' den Heere bevolen lager staet wt last ende de naeme van de gesaementlicke dienaerschap der gemeijnten Chrijstij die men de vereenichde Duijtsche ende Vlaemsche doopsgesinde noempt binnen Dort Leijden Goudae Rotterdam noch laeger staet. An notae op dese wijse is oock geschreven aen alle onse gemeijnten in Suijt en Noort Holland geteeckent in Rotterdam den 14 Meij 1660 Andries Jacobse Johan Boenes Bastiaen van Weijninghem noch in Dordrecht den 15 Meij 1660 Willem van Broechuijsen Tielman Janse van Bracht. In der Gou 1660 Meij Heijndrick Gisbrece Adriaen Catoor geteeckent in Leijden den 24 Meij 1660 Jan Wouterse van Swieten Aberam Janse van Limborch Jaces van Gamerslach tot op schrijft aen de lieve broeder en dienaeren ende opsiender Jesu Chrijstij tot Goedereede. Per couverte aldus gekopieert tot het prijnsepael welke is berustende binnen Leijden den 14 Junij 1660 en hier gestelt als schrijbo, Leunis Cole

Op den 13 Junij 1660 hebben wij nae de gedane predecatie desen brief voorgesteld vertoont ende voor de broederen gelesen die daer op hebben geresolueert twee wt onse coleedse te kommiteeren en gelick sij gedaen hebben bij desen te weten Stoffel Philipse ende Leunis Cole om benefens de gekommiteerden van andere gemeenten soo daanigen Goddelicken raet te leven nae het inhoud van desen brief, belovende van waerde te houden 't gene bij onse en anderen gekommiteerde sal werden besloten vollegens den regel van Godts woort. Godt almachtich te bidden dat het selve mach dienen tot groot maecken van sijn heiligen naem ende tot voortplantinge van het Coninckrijcke Chrijstij ende stictinge van sijne kercke hier mede de vergaederinge bevelende onder de bescherminge des alderhoogsten ende dat den Geest in 't midden van de vergaederinge wil presijdere toorkonde dese geteekent in Goeree den 16 Junij 1660 ende geteekent bij Gisbrecht Block Tijs Cornelisse Heerschap, Willem Pauwelse Boslant

Nu op den 27 Junij 1660 nae het doen van de predecatie bij Stoffel Philipse onsen dienaer raport gedaen bij monde ende verwachtende met den eersten advijs schrijftelinge van het gene verhandelt is op reses van alle de gemeenten ende vorder datelick geresolueert een outste te onbieden tegen over veertien dagen datelick Van Weiningen beschreven ende den brief Gerret ofte Claes Barentse mede geven geteekent als schrijbo, Leunis Cole

Antwoorde bekomen woonsdach avont 't wegens den brief van den 6 ontfangen saterdach den 10 dijto daer op andermael geschreven om ons te bedienen op den 25 Julij 1660 daer op verwachtende antwoorde de antwoorde becomen ende Van Weijningen gecomen op saterdach den 24 Julij ende op sondach ons bedient ende sijn bij de gemeente gecomen ses personen te weten Leendert Jops Bom, Lijsbet Dircx, Neeltje Jops en Neeltge Arens, Teuntge Dimmens, Aerjaentge Dimens

Dortse straffen der buijten trouw, Dordrecht

Alsoo van tijt tot tijt onder eenige onse mede broederen als oock in de diakenschap ongelicke insichten sijn gevallen over het straffen der buijten getroude de welcke tot noch toe vollegens onse oude konfessie ende het naeste insicht der leeraren tot Godts H. woort de broederschap ofte halstarrichschap volkomentlick sonder eenige verschooninge is afgeseijt ende nu wederom tot onse hertelicke droefheijt en leedtwesen een buijten trouw in onse gemeente is voorgevallen waer over bij de leeraeren voorgesteld wiert om op voorgaende maenier te handelen. Welcke saecke sich eenige onser vrienden in de diakenschap nae voorgaende wijse hebben geoposeert ofte tegengesteld alsoo dat den voorgaenden regel met vrede ende eenicheijt niet en konde bij de leeraren onderhouden worden. Weshalven wt merckelicken noot en vrees wille, ende om malcanderen nae den aert der liefde te voorcomen, ende doch even wel den regel onses algemeijnen cristelicken geloofs op het naeste te onderhouden, bij ons ondergeschrevene leeraeren ende diacenen als sijnde de gansche ofte generaele dienaerschap der gemeente Godts tot Dordrecht, als met een hert ende een siele over het stuck der buijten getroude om in toekomende tijden, en dat van nu af aen te houden, is geresolueert ende besloten als volcht

Naamentlick dat men den buijten getrouden, wanneer de saecke openbaer ende met getuijgenisse voor gestelt is sal men hem ofte haer aenseggen dat men met sijne broederschap ofte met haere susterschap niet te vreden en is, weshalven de selve afgeseijt sal worden de christelicke ofte geestelicke gemeenschap met oogmerck dat wij daer mede den regel der afsonderinge gelick die van te voren geschiet sijn en voortganh laeten hebben

Doch soo imandt dese woorden te weten: van met sijne broederschap ofte met haere susterschap niet te vreden en sijn ende de christelicke ofte geestelicke gemeijnschap aen de selve op te seggen, de een als d'ander, wat hooger ofte wat laeger verstaet het sij in de afsonderinge ofte in de mijdinge, de soo danige sijn wij genegen in dat stuck naer den aert der liefde te verdraegen, ende niet in haere gemoederen te persen gelick wij oock in onse gemoederen en consientien niet gaeren en souden geperst wesen

Naer welcken regel wij ondergeschreven dienaeren der gemeijnte Godts alhier tot Dordrecht, versoecken en begeren dat sich onse beminde mede broederen ende lidtmaeten der gemeijnte in 't gemeijn daer nae believen te reguleren op dat alles ordentelick nae den woorde Godts en naer der liefde toe gaen mach

Aengaende de weder aenneminge ofte opneminge verstaen wij dat behoort te geschieden, nae genoechsaeme boete in vougen gelick men den afgesonderden van ons gewoon is geweest bij ons aen ofte op te nemen, het sij dat het selve sal geschieden voor de gemeijnte ofte voor de dienaerschap naer gelegent der saecke, waer toe wij wenschen dat de Heere die rechtveerdich ende oock goedertieren is sijnen segen believen te verleenen amen

Nota

Dit bovenstaende alles de gemeijnte voorgesteld sijnde is generaelick bij de selve toegestempt als een herte ende een siele

Daer en boven is ter zelve tijt oock bij de generaele vergaederde broederschap, ofte de gemeijnte geresolueert dat men desen regel, soo daer eenige buijten getroude voor valt, aen de dienaerschap soude laeten, te weten in desen maeniere, dat de dienaeren, soo haest als de saecke betuycht is den buijten getrouden nae den boven gestelden regel te straffen als van wegen den Heere ende gemeijnte sullen aenseggen sonder daer de gemeijnte te bemoeijen

Maer wanneer sulck aensegginge geschiet is dat de dienaeren als dan het selve de broederen sullen te kennen geven, op dat sich ider daer nae soude mogen reguleren

Dit alles bij ons ondergeschrevene zijnde de generale dienaerschap tot erkennisse der waerheijt onderteeckent op den 13 Janwarij anno 1658 Willem van Broechuijse Cornelis Dirse van Oosterwick Jan Cornelisse Verboom Gisbrecht Rees Claes Cornelisse van der Fles Tielman Janse van Bracht aldus gekopieert binnen Leijden waer van het prijnsepael is berustende binnen Dordrecht dus alhier gestelt bij mij als schrijbo, Leunis Cole 1660

Alsoo Van Weijningen ons bedient heeft op maendach den 26 Julij 1660 met des H. H. ordonantie des avontmaels ende sijn gekompareert dese naervolgende personen Stoffel Philipse, Leunis Cole, Cornelijs Lauwe met sijn vrou, Philips van Loe met sijn vrou, en Neeltge Jans, Aren Janse met Neeltge Jans, Leendert Jopse met sijn vrou, Eijnout Philipse met Teuntge Imans, Neeltge Claes, en Jacomijne Pouwels, Neeltge Mels, Eijnout Janse, Coenraet Cornelijse, Claes Clase, Tijs Cornelijse met Neeltge Pauwels, Willem Pauwelse, en Maerrittge Cornelijs, Lijsbet Dirx en Neeltge Arens, Mees Janse met Susannettge Maertens, Aren Clase Boogh, en Aerjaentge Willems, Simon Jopse en Boudintge, meester Philipjs en vrou, Claertge Willems en Lijsbet Tonis, Clijntge Roels, Neeltge Crijns, Geertruijt Jacobs, Teuntge Dimmens, Aerjaentge Dimens, Josintge Jans

Apsenten Gisbrecht Block sieck wesende, Aerjaentge Gisbrechts (is doot) en haer dochter Lijsbet Tonis sieck wesende, Claesje Claes thuijs bewonende, Wouter Clase door aenspraecke Boudintge, Martintge Willems van huijs, Jacomintge Huijge sieck, Daniel Troost sieck

Noch andere apsenten Barent Clase en Marijce Stevens, Claes Barents, Gerrijt Barentse, Lijntge Barents, Aechje Barents, Lijntge Gerrijts, Pietertge Claes, Pieter Janse van den Blicck en Marettgen Abels, Mels Cornelisse geschiet om een seker resoutie geteeckent bij Barent Clase den 2 Febrewarij 1660 waer wt hij wilde geschrabt wesen ofte dat alle de broederen en susteren de selfde mede soude teijckene d' welck bij de meeste is geschiet daer mede de vrede gemaect geteeckent als schrijbo, Leunis Cole

Op den 27 Maert 1661 heeft Stoffel Philipse door order Barent Clase ende Leunis Cole de broederen bij den anderen gehouden, is bij Leunis Cole dese presentatie schriftelinge gedaen als volcht

De reden waerom wij versocht hebben de broederen bij den anderen te blijven is dese om u l kenbaer te maecken dat Pieter Janse van den Blicck met sijn mede komp?ijten binnen Goedereede hebben gekocht een huijs staende in de Pieterstraet het welke sij lieden presenteren te samen om te laten gebruijcken bij de gemeente om te predeken 't sij bij gebeurte ofte altijt, ofte soo de broederen ten dienste van de gemeente sullen bevinden te behooren actum desen 27 Maert 1661

Leunis Cole

Hier op geantwoort als volcht gehoort hebbende get voorgaende is goet bevonden bij de broederen de saeck in sursantie beraedt te houden tot de naeste bij een komst actum in onse kerckelicke vergaderinge den 27 Maert 1661 als schrijbo, Leunis Cole

Op den 10 April 1662 maendach nae Paesse heeft Stoffel Philipse de heele vergaderinge voor gelesen een geschrift lujde hoe dat bij de gemeente was geresolueert om met den eersten een outste te beschrijven om als dan met den anderen eenicheijt te houden ende soo daer imant ware die met de gemeente wilde vereenige dat se haere saecke de dienaeren soude kenbaer maecke ende dan alsoo met den ander en des Heeren heijlige ordonantie des avontmaels te houden wanneer de selleve met den doop een lidtmaet Jesu Chrijstij sijn ingelijft soo is daer naer op den 14 dito een brief aen Bastiaen van Weijningem geschreven om ons te comen bedienen op Pinster daer aen volgende ende de brief met Gerrijt Barentse bestelt

Leunis Cole als schrijbo

Noch door het naerder versoeck van Stoffel Philipse is Van Weijningen gecomen op saterdach voor Pinster tot geselschap mede breijngende Sander Willeboortse en heeft op Pinster voor den mijddach een predecatie tot voorbereijdinge en nae den middach bedient den doop en sijn bij de gemeente gecomen acht personen te weten Cornelijs Huijge en sijn huijsvrouw Marijttgen Arens en Marijctge Barens met Aerjaentge Leenderts en vorder Jan Dircse met sijn vrou Jannittgen Eijnouts, Claes Eijnoutse en Eeuwit Janse en op maendach heeft Van Weijnegom ons bedient met des Heeren heijlige ordonantie des avontmaels ende sijn gecompareert dese naervolgende personen te weten Stoffel Philipse, Leunis Cole, Eijnout Philipse, Teuntge Imans, Pieterte Claes, Lijntge Gerrijts, Aren Janse, Pieter Janse, Maerittgen Abels, Marijctje Stevens, Claes en Gerrijt Barens, Lijntge en Marijctge Barents, Aren Clase, Neeltge Mels, Jacomine Moeders, en Aerjaentge Leenders, Cornelijs Huijge en Marijttgen Arens, Philijps Lauwe, Cornelia Pieters en Neeltge Jans, Neeltge Claes, Cornelijs Lauwe, Leendert Jopse, Aerjaentge Jans, Neeltge Jans, Wouter Claesse, Eijnout Janse, Coenraet Carre, Aechje Barents, Willem Pauwels, Marijttge Cornelis, Tijs Cornelisse en Neeltge Pauwels, Lijsbet Dircx, Neeltgen Arens, Toentgen Dimmens, Mees Janse en Suijsanne Maertens, Eeuwit Janse, Claes Claesse, Neeltge Crijns, Aren Claesse Boogh, Aerjaentge Willems, Maertintge Willems, Clijntge Roels, Daniel Troost, Josijntge Jans, Claertge Willems, Claes Eijnoutse en vrou, Tannettge Jans, Philijps de Block vrou en vaer, Lijsbet Teunis, Sijmon Jopse, Boudintge Witte, Jan Dircse, Jannetgen Eijnouts, Geertruijt Jaecops en sijn te samen 63 ledematen en apsent Mels en Claesje Claes

1662

Den 29 Meij nae de predecatie heeft de gemeente nae gedaen gebede van Goedereede als Oudorp tot diacondienaren vercoren dese drie personen

Sijmon Jopse door 23 stemmen

Tijs Cornelisse door 20 stemmen

Eijnout Philipse door 17 stemmen

Het welcke is geschiet door dese naervollegende stemmen aen de ander sijde gestelt

De stemminge der broederen sijn door Bastiaen van Weijmingem present Sander Willeboortse die sijn geselschap was aldus genomen

1 Stoffel Philipse die sijn stemme legt op	Heijnout Philipjs	1
	Sijmon Jops	1
	Tijs Cornelijs	1
2 Leunis Cole etc.	Heijnout Philipjs	2
	Sijmon Jopse	2
	Tijs Cornelijs	2
3 Cornelijs Arens	Heijnout Philipjs	3
	Sijmon Jopse	3
	Mees Janse	1
4 Aren Clase etc.	Gerret Barents	1
	mr. Philipjs	1
	Pieter Janse	1
5 Tijs Cornelisse etc.	Heijnout Philipjs	4
	Sijmon Jopse	4
	Willem Pauwels	1
6 Claes Barents etc.	Pieter Janse	2
	Sijmon Jopse	5
	Tijs Cornelis	3
7 Pieter Janse van den Blicck et.	Claes Barentse	3
	Gerrijt Barentse	4
	Simon Jopse	6
8 Aren Janse van Loo et.	Pieter Janse Blicck	3
	Sijmon Jopse	7
	Tijs Cornelis	4
9 Einout Philipjs et.	Tijs Cornelijs	5
	Sijmon Jopse	8
	Mees Janse	2
10 Wouter Claese et.	Sijmon Jopse	9
	Tijs Cornelijs	6
	Eijnout Philipjs	5
11 Heijnout Janse ets.	Pieter Janse Blicck	4
	Sijmon Jopse	10
	Tijs Cornelijs	7
12 Gerrijt Barentse	Pieter Janse van den Blicck	5
	Simon Jopse	11
	Tijs Cornelis	8
13 Meus Janse ets.	Sijmon Jopse	12
	Tijs Cornelisse	9
	Einout Philipjs	6
14 Daniel Troost ets.	Einout Philipjs	7
	Claes Barentse	2
	Pieter Janse Blicck	6
15 Philipjs de Block	Tijs Cornelis	10
	Sijmon Jopse	13
	Eijnout Philippse	8
16 Aren Claese ets.	Pieter Janse Blicck	7
	Sijmon Jopse	14
	Tijs Cornelisse	11

17 Simon Jopse ets.	Eijnout Philipjse	9
	Meus Janse	3
	Tijs Cornelisse	12
18 Leendert Jopse ets.	Einout Philipjps	10
	Sijmon Jopse	15
	Tijs Cornelis	13
19 Willem Pauwelse ets.	Sijmon Jopse	16
	Tijs Cornelis	14
	Eijnout Philipjps	11
20 Philipjps Arense van Loe et.	Pieter Janse	8
	Eijnout Philipjps	12
	Sijmon Jopse	17
21 Coenraet Cornelisse et.	Sijmon Jopse	18
	Eijnout Philipjse	13
	Tijs Cornelisse	15
22 Eeuwit Janse ets.	Sijmon Jopse	19
	Tijs Cornelisse	16
	Eijnout Philipjps	14
23 Jan Dircse ets.	Eijnout Philipjps	15
	Sijmon Jopse	20
	Tijs Cornelisse	17
24 Cornelis Huijge ets.	Tijs Cornelis	18
	Sijmon Jopse	21
	Mees Janse	4
25 Claes Eijnoutse etc.	Tijs Cornelis	19
	Sijmon Jopse	22
	Eijnout Philipjps	16
(26) Claes Claesse ets.	Eijnout Philipjps	17
	Sijmon Jopse	22 (= 23)
	Tijs Cornelis	20

Aldus gestelt wt het prinsepael van Bastiaen van Weemegem bij mij als schrijbo, Leunis Cole

Claes Clase overleeft den 8 Febrewarij 1663 avonts ontrent vijf uren de Heere wil sijn siel in sijn genaedige bescherminge nemen en aen de gemeente gemaect bij testament aen onse gemeente 300:0

Alsoo door twee verscheijden brieven van die van Brouwershaven versocht is assestentie tot onderhoud haer lieden armen soo is het goet bevonden tot dien eijnde bij de dienaeren de selve brieven de heele gemeente voor te lesen ende tot dien eijnde een kolecte te doen d' welck is geschiet en geresolueert eenpaerlick dat men met den eersten die van Brouwershaven sal toe senden de somme van acht en veertich gd. aldus geresolueert in onse kerckelicke vergaderinge in het Oudorp op den 23^e Julij 1662 bij alle de dienaeren en geteekent bij mij tot aller naem als schrijbo, Leunis Cole

't selve 't gelt toe gesonden den 27 Julij 1662

Op den 9 Janwarij 1663 sijn de dienaren bij den anderen vergadert om order te stellen van wegen de gemeente in de bedieninge van den armen is voor eerst goet bevonden Wouter Clase toe te senden twee deeckens en ontrent 27 ellen lindelaken en drie mudden erten ende een sack rogge, noch aen Jan Cuteu ontrent 14 ½ elle lindelacaen ende drie mudde erten en een sack rogge nu vorder aen Troost twee mudden erten en een sack rogge en aen gelde twaelf gulden en noch aen Pieter Joosse een sack rogge en een achtendel erten is in desen van wegen Stoffel Philipse sijn tractement is goet bevonden met den eersten de colecte weder bij de hant te nemen en daer tot gekommiteert om de selve te doen bij Eijnout Philipse Sijmon Jopse en Tijs Cornelisse en datelick daer bove de lijst overgelevert geteekent als schrijbo, Leunis Cole

Op den 2 Pinsterdach nae het doen van de predecatie was goet bevonden bij de vier dienaeren te weten Sijmon Jopse Tijs Cornelisse Eijnout Philipse en Leunis Cole alle de broederen ende susteren bij den anderen te houden ende nae dat Cornelis Philipps sondach en maendach gepredict hadde heeft Leunis Cole versocht wt den vieren de 4 dienaeren de broederen en susteren wat te blijven eer de propositie volendicht was heeft Stoffel Philipse met een groote eenicheijt wt geropen over de heele vergaderinge datter sotte mans genoeg waren dat daer geen sotte wifs van noode sijn dat de selve soude vertrecke vertrocken wesende is bij Leunis Cole voor gedragen dat Stoffel niet meer en wilde predeke voor hij hadde sijn 2 jaeren tractement en datter dient geresolueert te werden met wat middel men best soude kenne doen niet connende resoluieren is de gemeente vruchteloos gescheijden geteekent als schrijbo den 14 Junij, Leunis Cole

Weder achtermiddaechs de dienaers vergadert om te resoluieren een predeker te beschrijven te 14 dagen maer weder vruchteloos gescheijden en de saecke in sursantie gehouden om op donderdach te vergaren weder niet van gevalle donderdach acht dagen daer nae weder vergadert en goet gevonden op vrijdagch te vergaderen ende dijt ontwerp gestelt als volcht

Alsoo het onse broederen niet onbekent en is dat op maendach nae Pinsteren de predekatie geendicht wesende, de broederen werden bij den anderen gehouden, om te resoluieren waer men best de penningen sal vinden, aengaende het tractement van Stoffel Philipse, naer eenige debatten vallende, is den eenen voor den anderen nae wech gegaen en alsoo de vergaderinge vruchteloos gescheijden, soo is het alsoo dat de dienaeren andermael, op desen vrijdagch goet hebben bevonden, alle de kontribuwerende broederen ende susteren te ontbieden, om gesamentlick te resoluieren om eenen voet te beramen, hoe men best zal wt vinden de twee jaeren tractement van Stoffel Philipse, alsoo bij resolutie bij de broederen ende susteren, op den 26 Julij 1660 present Bastiaen van Weijnegem, is verstaen geen colecte meer te doen, maer alsoo het alle de ledemaeten nu wel bekend was, datter alle jare den lesten Desember moet betaelt werden in handen Stoffel Phijlipse de somme van 150 gd. soo sullen dan alle de ledematen met den anderen breijngen in handen Barent Clase en Leunis Cole soo veel gelt waer wt het voornoemde tractement wel betaelt can werden, ende nu alreede meer als twee jaren en vier maenden verlopen is ende niet meer in gecomen en is dan de somme van 110 gd. en eenige B. de welke noch bij colecte sijn ingehaelt soo sijn nu tot dien eijnde alle de broederen ende susteren die wij verstaen dat behooren te contribuieren, bij den anderen hier ontboden om met de dienaeren de saecke in de vreese Godts te overwegen ende wij verhoppen dat Godt almachtig door sijnen Geest onser alder herten soo sal regeren ende bestieren dat de penningen sullen wtgevendden werden en verhopende daer mede veel onlust tot de gemeente wech genomen sal werden, en Stoffel Philipse het predicampt met eenen nieuwen moet en groot devoot doen om de gemeente die in vele saecken seer

begint te vervallen weder op een nieu mach bloeje ende toeneme, niet alleen in aenwas van geloovigen maer in alle deugden en gerechtigeden op dat het licht niet wtgeblust en werde maer dat het selve soo mach lichte in onser alder herten dat wij nae het afleggen dese aertse hutte het eeuwigje in den hemel mogen vercrigen maer eer wij tot de resolutie comen soo en sullen wij niet naelatich wesen om Godt almachtich vierichlick te bidden dat hij ons met sijnen Geest wil bij wone ende onser alder herten soo wil regere en bestiere dat het tot een goet ende mach wtwercke en dat wij niet en werde een proije voor onse beniders daeromme laet ons dan knielen en nedervallen voor dien grooten Godt. Ick verhope dat hij ons sal verhoore

Naedemael wij ons gebet volendicht hebben ende vertrouwen dat Godt ons verhoort heeft en verhope dat hij onse saecke soo sal bestieren, datse tot een goet eijnde sal wtvalle soo is het sulcx dat wij lieden dienaeren een voet hebben geraempt om tot de penningen te komen de welke sijn dese te weten dat alle de vermogende ledemaeten die noch niet betaelt en hebben in de voren colecte mede hare cote sullen in breijngen waermede het eerste jaer dan kan betaelt werden en tot het 2 jaer weder gesamentlick alle bij breijngen gelick voor desen gedaen is, waer mede dan volkomentlick daer wt de betalinge kan geschieden soo niet belieft daer imant eenen beteren voet te ramen de welcke mach strecke tot meerder dienst van de gemeente en tot minder quetsinge onser alder lidtmaeten dijt selve voren gelesen alle de presente dienaeren ende broederen te weten Stoffel Philipse, Leunis Cole, Sijmon Jopse, Tijs Cornelisse, Coenraet Cornelisse, Claes Barentse voor sijn broer en moeder en suster, Eijnout Janse, Mees Janse, Leendert Jopse, Claes Eijnoutse, Eijnout daer voor, Jan Dircse, Cornelijs Huijge, noch de dienaren van het Oudorp verantwoordt voor Neeltge Crijsns en Clijntge Roelse, Neeltge Arens, Lijsbet Tonis en Geertruijt Jacobs

Is goet bevonden bij alle de presente broederen dat de voren genoemde penningen bij de colecte sullen ingehaelt werden met den eersten, ende bij het te affrage innecomen van dien 't selve sal verschoten werden wt de gemeente haer penningen ende vorder naersticheijt gedaen werden om de penningen in te krijgen ende vorder de apsenten vrienden aen te seggen om neffens alle de andere vrienden haere kote mede te laten aenteijckenen actum per resolutie desen 25 Meij 1663 in onse kerckelicke vergaderinge genomen in het Oudorp

Bij mij als schrijbo, Leunis Cole

Is noch naerder verstaen ende geordoneert dat Stoffel Philipse beter sal letten op alle de broederen en susteren de welcke in eenige onbehoorlicke wegen gaen, aen te spreken en te bestraffen naer behooren op dat de gemeente mach in wat beter deseplijne gebracht werden datum als boven

Soo sijn nu over sulcx de apsenten vrienden bij den anderen gehouden op hope dat se mede haere cote ende deselve breijngen onder de dienaren met den eersten gelegentheijt actum sondach den 27 Meij 1663

Sijmon Jopse geseijt te betalen	12:0:0
Eijnout Philipse geseijt te betalen	20:0:0
Leunis Cole geseijt te betalen	12:0:0
Tijs Cornelisse geseijt te betalen	15:3:0
Willem Pauwelse geseijt te betalen	6:6:0
Neeltge Crijns geseijt te betalen	6:6:0
Philijps Lauwe geseijt te betalen	6:6:0
Mees Janse geseijt te betalen	7:0:0
Coenraet Cornelisse geseijt te betalen	6:6:0
Lijsbet Tonis geseijt te betalen	5:9:0
Geertrut Jacobs geseijt te betalen	2:10:0
Leendert Jopse geseijt te betalen	2:10:0
Lijntge Gerrijts geseijt te betalen	3:3:0
Claes Barentse voor sijn moeders hujs geseijt te betalen	10:0:0
Eijnout Janse geseijt te betalen	7:10:0
	122:9:0

Aren Janse geseijt te betalen	—
Pieter Janse van den Blicck geseijt te betalen	1:0:0
Neeltge Jan Eijnoutse geseijt te betalen	—
Clijntge Roels geseijt te betalen	6:6:0
Maertijntge Willems geseijt te betalen	—
Neeltgen Arens Lauwe geseijt te betalen	3:3:0
Lijsbet Dirx geseijt te betalen	—
Claes Eijnoutse geseijt te betalen	5:0:0
Jan Dirxse geseijt te betalen	5:0:0
Cornelijs Huijge geseijt te betalen	6:0:0
Claertge Willems geseijt te betalen	3:0:0
	152:1:0

Colecte van het tractement Stoffel Philipjse gehoud(en) voor het jaer 1661

Sijmon Jopse	14:0:0
Eijnout Philipjse	15:0:0
Teunis Cole	14:0:0
Tijs Cornelijse	12:0:0
Willem Pauwelse	6:6:0
Neeltge Crijns	6:6:0
Philijps Lauwe	6:6:0
Mees Janse	6:0:0
Coenraet Cornelisse	6:6:0
Lijsbet Tonis	4:11:0
Geertruijt Jacobs	2:10:0
Leendert Jopse	2:10:0
Lijntge Gerrijts	3:3:0
Marijcie Stevens	7:17:8
Gerrijt Barentse	—
Claes Barentse	—
Marijje Barents	—
Lijntge Barents	—
Eijnout Janse	5:0:0
Aren Janse	5:0:0
Pieter Janse van den Blicck	1:0:0
Neeltge Jan Eijnouts	—
Clijntge Roels	5:0:0
Martijntge Willems	—
Neeltgen Arens	3:0:0
Lijsbet Dirx	—
Claes Eijnouts	5:0:0
Jan Dirxse	5:0:0
Cornelis Huijge	6:0:0
Claertge Willems	3:3:0
	145:1:8

Op den 13 Julij 1663 wesende sondach is verschenen voor de gemeente Godts die men noempt de doopsgesinde wonende binnen Goedereede Oudorp en eijlande van dien in de predekatie daer men de selve ordonarijs is doende in het Oudorp Pieter Janse van den Blicck weduenaer onsen broeder wesende wonende binnen Goedereede ende Annettgen Hermans wonende in den Horen sijn aldaer in den echten staet bevesticht deur Stoffel Philipjse datum als boven geteekent desen als schrijbo, Leunis Cole

Op den – 1664 is versocht bij gemeene resolutie om ons te komen bedienen met des Heeren woort en sijn heijlijge ordonantie des avontmaelt Elijas Janse en heeft ons bedient op den – dijto des selvens jaers en geordoneert meester Philipjse en Coenraedt voor dese reijs haer handen stil te houden d' welck is geschiedt

Op den 14 Sebtember 1664 wesende sondach is in onse vergaderinge in den houwelicken staet bevesticht Aren Janse van Loo en Maricje Barents

Op den 7 Desember 1664 nae het doen van de predecatie sijn de dienaeren bij den anderen gebleven en is voorgeslagen ende goet bevonden bij alle de dienaeren dat men met den eersten sal doen een colecte tot onderhoudt de gemeente ende vorder dat men coopen sal ses sacken droogen rogge 2 voor Jan Cuteu 2 voor Suijsannettgen Eeuwets en 2 voor Pieter Joose tot het coopen desen rogge heeft last Sijmon Jopse en Tijs Cornelisse en vorder geordoneert Leunis Cole om te betalen Daniel Troost over de houwinge een kint van Wouter Claesse twintich gd. aldus geresolueert ende geordoneert bij de dienaerschap en hier gestelt als schrijbo, Leunis Cole

Colecte gehouden voor den jare 1663 en 1664 in Januarij 1665

Simon Jopse	12:0:0
Eijnout Philipse	15:0:0
Tijs Cornelisse Heerschap	—
Leunis Cole	12:0:0
Willem Pauwelse	15:3:0
Neeltge Crijns	6:6:0
Philips Lauwe	—
Mees Janse	7:0:0
Coenraet Cornelisse	7:10:0
Lijsbet Tonis en Geertruijt	12:10:0
Leendert Jopse	—
Lijntge Gerrits	5:12:0
Marichie Stevens	7:10:0
Claes Barentse	—
Gerrijt Barentse	—
Lijntge Barents	—
Eijnout Janse	—
Aren Janse	—
Neeltge Jans Eijnoutse	—
Pieter Janse van den Blicck	—
Clijntge Roels	6:0:0
Neeltgen Arens	6 :6:0
Lijsbet Dircx	—
Claes Eijnoutse	5:0:0
Jan Dircse	5:0
Claertge Willems	6:6:0
Cornelis Huijge	—
Cornelis Lauwe	—

Op den 19 Febrewarij is ons een brief ter handt gecomen van de gemeente van Rotterdam gedateert van den 17 Desember 1664 met 4 boectgens luidende den inhoudt om te komen tot een naerder verbont met de selve gemeente door reden datter van dese nieuwe geesten eenige warringe in de sommige gemeenten soeckt te breijngen soo is het sulcx dat wij dienaeren daer op vergadert sijn op donderdach wesende den 26 Febrewarij 1665 om antwoord op den brief als boecjens te schrijven soo heb ic een ontwerp gestelt de selve de dienaeren voorgelesen en de selve bij Stoffel Philipse geheel verwurpe en geresolueert ende goet gevonden dat Stoffel Philipse Van Weijnegen sal sijto beschrijven om ons te komen bedienen op Paescha toecomende met des Heeren woort en sijne heijlige ordonantie en als dan contentement doen aldus alhier per resolutie desen 26 Febrewarij 1665

Is noch geordoneert te betalen aen Daniel Troost de somme van twintich gd. voor houwinge van het kindt van Wouter Claesse ende noch also Aerjaen Leenders in de kraem leijdt en assistentie van noode heeft men haer eenige assistentie sal toe sende actum datum als boven

Leunis Cole

Welcke beschrijvinge is geschiet bij Stoffel en voor antwoord becomen van Van Weijnegom dat hij op Paesscha noch acht ofte veertien dagen nae Paesscha niet en konde komen maer dat wij 't 3 weken soude moeten wachte d' welck bij onse gemeente is aengenomen en vast gestelt

Nu op Paessche heeft ons bedient met des H. H. woort Coenraet Janse en nae de predecatie sijn de broederen bij den anderen belast te blijven en werde voorgestelt Neeltge Kouwenburchs Balten Teunisse Jannittge Couwenburchs Nisje Gisbers met haren brudegom mitsgaders de weduwe van Wouter Claesse datse wel souden begeren met de gemeente vereenigen ende alsoo met belidenisse des geloofs met den doop in de gemeente te laten bevestigen welcke bij alle de broederen is toegestaen wtgesondert de weduwe van Wouter Claesse is om reden en wille haeren tap noch in sursantie gehouden actum per resolutie Paescha en geteekent bij mij als schrijbo, Leunis Cole 1665

Acces der gemeente tot het sogen. Verbond van Eenigheid

Wij ondergeschreven dienaeren van de doopsgesinde gemeente binnen het eijlandt van West Vooren verclaeren ons volcomentlijcke eenich te sijn met onse waerde mede broederen de outsten leeraeren en diacenen in het opgerechte verbont van eenicheijt met het gene wijders daer toe behoort tot versterkinge en vasthoudenge onses alderheijlicsten Chrijstelicke geloofs en godtsdienst daer ons Godt almachtich benefens alle onse waerde medegenooten genaedelick in gelieve te verstercken ter salicheijt tot mede bevestinge hebben wij dijt onderteekent in onse vergaderplaetse present onse broederschap met haere toestemminge ende wt haeren naeme den 27 April 1665 geteekent Leunis Cole, Sijmon Jopse, Gerrijt Barentse dese ander mael gelese den 14 Junij 1665 en bij alle de broederen geprobeert doen gecopieert tot het prijnsepael welcke is present wesende en ander mael geteekent berustende onder Bastiaen van Weijnegom wt alder naem door last de dienaeren en broederen Leunis Cole Sijmon Jopse Eijnout Philipjse en Pieter Janse van den Blicke alhier gestelt en geteekent als schrijbo, Leunis Cole

De toestaende broederen sijn dese Tijs Cornelisse Gerrijt Barents Claes Barentse Daniel Troost, Willem Pauwelse Jan Dirse Aren Clase Boogh Philipjps Cornelisse, Cornelijs Huijge, Aren Janse Eijnout Janse ?jaen, Mees Janse Pieter Joose

Alsoo onse gemeente in prickel staedt om onsen dienaer en predeker Stoffel Philipjse te verliesen door sijn hoogen ouderdom als swaere quale soo hebben wij lieden op den 27 April 1665 alle de broederen bij den anderen vergadert en met last van de broederen vier personen voor gestelt en naer gedaen gebede bij alle de broederen daer twee wt vercoren te weten Claes Barentse ende Gerrijt Barentse waer toe Godt door sijnen Sone sijnen segen wil geven aen dese voorgenoemde personen of dat met gelegentheit van tijt de gemeente eenen goeden dienst in het predeken daer van mach geniete

Op den 26 April 1665 is met den doop bevesticht in onse vergaderinge in het Oudorp twaelf personen te weten Pieter Joose, Balten Teunis Maerte Meesse Teunis Lauwe, en Cornelis Speeljaer, Neeltge Couwenburcx Jannittgen Couwenburcx Nisse Tijs en Huijgje Tijs en Nisje Gisbers, Lijntge Arens en Maetge Arens Boogh

Attestatie Cornelis Speeljaer

Salicheijt vrede en een recht geloove in Chrijsto Jesu wenschen wij de dienaeren en broederen der gemeijnte Jesu Chrijstu binnen Goedereede amen

Waerde en lieve broederen alsoo den breijnger deses met namen Cornelis Speeljaer aen ons heeft versocht getuijgenisse der waerheit over sijn persone soo is sulcx dat wij ondergeschreven wt den naem van onse dienaerschap en broederen voor sooveel ons kenlick is getuijgen dat wij op den voorsz. Cornelis Speeljaer niet tot naedeel soo veel in leven als geloove en weten te seggen dat hem soude konne verhinderen om in de sichtbarelicke gemeijnte Godts voor een broeder aengenomen te worden, willen wenschen dat sijn versoeck

mach voldaan worden eijndegende en bevele u l in Godts bewarijnge ende weest seer gegroet met de groete der Heijlige boven ons dienaeren datum in der Goes anno 1665 den 21 April 166? stilo nota en was onderteeckent Adriaen Pieterse Passer wt de naem van onse dienaeren Daniel Machielse Josieas Wiemae

Aldus gestelt wt het prinsepael berustende onder mij als schrijbo, Leunis Cole

Op den 27 April 1665 heeft Bastiaen van Weijnegom ons bedient met des H. H. ordonatie des avontmael en sijn gecompareert dese naervollegende personen te weten Joost Verbrugge Leunis Cole, Sijmon Jopse Eijnout Philipjse, Tijs Cornelisse, Pieter Janse Aren Janse Jan Dircx, Claes en Gerrijt Barentse Aren Clase Boogh Willem Pauwels, Mees Janse, meester Philijps Claes Eijnoutse Eijnout Janse Philijps Lauwe Cornelis Huijge, Cornelij's Lauwe Eeuwuidt Janse Cornelis Speeljaer Pieter Joose Balten Teunisse Teunis Arense Daniel Jacobse Troost Maerten Meesse Leendert Jopse Stoffel Philipjse apsent deur sijn quale, en Coenraet Carre apsent

Comparerende vrouwen

Martijntge Willems, Marijce Stevens, Lisbet Tonis Claertge Willems, Marijttge Cornelij's, Josijntge Jans Neeltge Pauweles, Neeltge Claes, Jacomine Pouwels Aechje Barent, Marijttge Dimmens, Neeltge Jans Cornelia Pieters, Claesje Claes, Lijntge Barents Lijntge Gerrijts, Aerjaentge Jans, Neeltge Jans Teuntge Dimmens, Aerjaentge Dimmens, Lijsbet Dircx, Neeltge Arens, Clijntge Roels, Susanna Maertens, Boudintge Witte Marijce Barents, Marijttge Arens, Jannittgen Eijnouts, Aerjaentge Essens Neeltgen Coomburchs Jannettge Coomburchx, Nisje Gisbers, Nijsje Tijs Huijge Tijs, Lijntge Aerens Boogh Maettge Arents Boogh, apsent Toontge Imans

Op den 10 Meij heeft ons bedient met des H. H. woort Huijgh Barentse van Geervliedt met goet contentement van de toehoorders

Op Pincer sondach en maendach heeft ons bidient met des Heeren woort Cornelis Philipse Block met goet contentement en versocht aen de selve dat hij soude sien om te bewegen Jan Corsjaense en Elias Janse datse ons mede bij gebeurte souden komen bedienen daer op verwachtende antwoord met den eersten

Alsoo Stoffel Philipse is overleeft den 21 Meij 1665 waer deur wij nu ontbloomt sijn van onsen predeker en de 2 nieuwe weijnich aprentie is om in den dienst voor te gaen soo is bij de dienaeren goet gevonden om de selve broederschap bij den anderen te houden den 2 Pincer dach geschiet wesende of de broederen niet mede en conde verstaet om 5 personen te stellen om

altemet een predecatie te lesen als wij geen predeker en konde becomen het welcke is door een ou ordere gestudt en blijven steke

Op den 6 Junij 1665 weder bij Simon Jopse op onse vergader plaets een predecatie voor gelesen en nae de selve de broederen bij den anderen gehouden en bij Leunis Cole voor gedragen dat hij van meenige was naer Hollant te gaen of dan niet alle broederen mede soude verstaen die outste en dienaeren voor te dragen den standt onser gemeente en alsoo die van Rotterdam en andere ons de handt niet en bode de selleve prijckel loopen om gerunuweert te werden is goet gevonden dat men aen die van Rotterdam als Sommerdick sal versoecken om alle veertien dagen bedient te mogen worden aldus geresolueert datum als boven en hier gestelt als schrijbo, Leunis Cole

De saecke aen de dienaren in het particulier binnen Rotterdam voor gedragen tot antwoord becomen dat op donderdach wesende den - Julij 1665 de selve soude alle de dienaeren voor gestelt werden en verhopende goet exses te becomen

Weder bij Eijnout Philipjse versocht van die van Rotterdam als voren en noch geen categorijsse antwoord becomen maer Heijnderick Dame ter Goedereede gecomen en ons bedient met des H. woort op den 19 Julij 1665

Naer de predecatie de broederen ende susteren voor gedragen of de selve met de dienaeren niet voor goet en vonden alle 14 dagen te vergaren 't sij dat wij een predeker hebbe ofte niet dan een predecatie te lesen en vorder aen die van Rotterdam te versoecken dat Andries Jacobs ons soude comen bedienen over een maent en bij ongelegent Jan Boenes en de selve ons 2 maenden bedient hebbende dan een maent daer nae Matijs van Mullem en dan een maent daer nae Giljamme van Sluijs dan een maent daer nae Bastiaen van Weijnegem welcke beschrijvinge is datelick Heijnderick Dame van raet den 20 Julij 1665 mede geven en daer op antwoord verwachten en tegen 14 dagen die van Brouwershaven geschreven actum desen 19 Julij gestelt als schrijbo, Leunis Cole

Op den 24 Augustij heeft Van Weijnegom ons bedient met des Heeren woort en nae de doen van de predecatie soo hebben de dienaeren de broederen bij den anderen gehouden en voor gedragen hoe dat de dienaeren den desolaeten staet aensagen van de gemeente dat de selve dichmael onbedient soude blijven soo hebben wij goet gevonden eenige vrienden last te geven om te sien ofter geen aperentie soude wesen om een predecer te becomen om hier met der woon te komen soo benne wij door goede vrienden gerecommandeert aen een persoon van Groeninge de welcke wel in Hollant soude wille wone conde 't wens komen om sijn kost te winnen soo is het sulcx dat onse plaets hem is gerecommandeert soo hij alhier koempt en genegentheijt heeft om hier te wonen soo wort de broederen gerecommandeert op de saecke te letten met wat middel den vrient best de kost soude mogen winne en uwe advijsen tegen sondach sult believe in te breijngen de welcke is toecomende welck is bij de broederen toegestaen

Op den selven sondach daer aen de broederen bij den anderen gepopen en meest alle apsent gebleven door onkunde

Moondach daer aen vollegende is den man van Groeninge alhier gecomen wesende biddach en ons bedient met des Heeren woort met contentement naer de predecatie de broederen bij den anderen gehouden en afgevraecht wat sij lieden van de predecatie hielden desselve voor goet aen genomen doen voorgelagen met wat middel dat men best souden voor wenden om den man daer toe te disponeren om hier metter woon te komen 't sij dat men hem sal geven een jaerlicx tractement ofte eens een somme van penningen te schie?en daer op bij de broederen geen resolutie hebbe kenne becomen maer ten lesten de saec apseluijt gestelt in handen der dienaeren daer in te handelen gelick sij verstaen ten besten dienste van de gemeente sal bevinden te behooren actum per resolutie in onse kerckelicke vergaderinge desen 2 Sebtem 1665 als schrijbo Leunis Cole

Wederom Pieter Willemse ons bedient op sondach daer aen vollegende met kontentement ende naer de predecatie met hem gesproken om metter woon alhier te comen voor antwoord becomen dat hem 't lant en volck wel aenstont soo hebben wij dienaeren wt den naem der broederen een presentatie gedaen soo hij alhier metter woon wilde comen dat wij hem hier wesende tot sijn neringe eens soude betalen vier hondert gd. en jaerlicx tot een tractement een hondert viftich gd. welcke hij heeft in beraet gehouden mijts dat wij daer noch bij souden doen de huijs huere jaerlicx en vorder de oncosten de welcke Jan Willemse souden doen van Groeninge tot Goedereede alles bij provisie desen 6 Sebtember 1665 als schrijbo, Leunis Cole

Van Pieter Willemse de Bruijn antwoorde becomen soo dat het de Heere hem toelaedt hij van meeninge is binnen Goedereede te komen wonen en ons te komen bedienen met des H.H. woort soo wij persesteren bij het accoort met hem gemaect soo is het sulcx dat wij op sijnen brief antwoorden op den 18 September 1665 en de selven brief sende over Haerlem onder kouvert aen Boudewijn Doem om voort te bestellen aen den voren genoemden De Bruijn den inhoudt van dien aldus lujdende dat wij lieden dienaeren van wegen onse gemeente persestere bij onse voorgaende presentatie gedaen te weten dat wij als noch hier komende metter woon aen den voornoemden Pieter Willemse sullen geven tot sijn neringe eens de somme van 400 gd. en jaerlicks tot een tractement een hondert viftich gd. alles tot 20 st. de gulden midts teeckende de consessien en verbondt van eenicheijt eer hij in den dienst van het preken sal voort gaen en dan het tractement te genieten soo lange als hij 't selve van noode heeft en bij de selve leere en leven in het preken blijf met contentement der gemeente aldus hier gestelt als schrijbo, Leunis Cole

Antwoord aen Adriaen Pouwelse op den brief van Amsterredam van dato den 26 Feb. 1665

Waerde en in Godt beminde

Mon cosijn den uwen met den ingesloten van Amsterdam is mij behandicht en de selve de dienaeren ende de broederen voor gedragen en wt den selven verstaen dat vele gemeenten sijn beschreven te komen binnen Amsterdam op den 24 Feb. 1665 om aldaer te spreken en versorgen eenige penningen tot onderhout eenige arme predekers op dat daer deur alle gemeentens beter soude mogen bedient werden het welcke wij houden voor een goet werck als het kan wtgevoert werden waer op onse broederen niet en hebben kenne resolve en alsoo de tijt te kort was om binnen Amsterdam te komen op den voornoemden dijt de saecke in sursantie gehouden soo hebben wij dienaeren den staedt onser gemeente overwogen en bevonden de zelve van tijt tot tijt met soodanige lasten beswaert te werden dat het bij ons lieden niet en sal sijn te redden ten sij onse broederen ons met een meerder subsidie versien als voor desen, zoo dat herte van de dienaeren wel goet is en de zelve vergaderinge houde voor een Christelick werck en dat wij vertrouwe dat de selve zal diene tot stictinge vele gemeentens en opbouwinge Godts kercke hier mede afkortende en bevele u l met u gansche huijsgesin in de bescherminge van den almachtigen Godt vorder sijt van mij hertelick gegroet etc. u l dienstbereijden cosijn en broer in Chrijsto Jesu als schrijbo, Leunis Cole 1665

Den 11 October geschreven aen die van Middelharnas om ons te bedienen met des H. w. op den 25 October 1665 bij ongelegentheit 8 daegen daer naer elijas gecomen 14 daten nae

Op den 4 November 1665 nae het doen van de predekatie bij de dienaeren de broederen bij den anderen gehouden en de selve voorgedragen ofse niet mede voor goet en stictelick hielden beneffens de dienaeren alle veertien dagen te vergaderen, ten sij dat wij als dan een predeker hebben ofte niet geen hebbende dat wij als dan met het lesen een predekatie sullen behelpen, dit toegestaen wesende dat dan alle de ledematen prosijs zullen wtcomen dijt artickel de broederen weder voor de 2 reijse den 15 November 1665 voren gelesen en 't selve bij alle de presente broederen verstaen te continueren

Ten 2 voor gedragen alsoo de gemeente van dage tot dage seer wert belast van de schamele ledematen en dat vele broederen en susteren zeer traech sijn om bij colecte de dienaeren te assesteren tot onderhout den armen als anders en noch vele onbeert van de kolecte van den jaere 1663 soo sullen de broederen believeen een beter order te raemen waer mede de gemeente in een beteren standt mach gehouden werden wert verstaen met de kolecte te kontinueren ten dienste een predeker en tot den armen een bos te hangen

Alsoo de dienaeren den predicstoel hebben verset onder de glasen om een beter gesicht te hebben in het lesen waer in eenige broederen tegenheijt in hebben, sullen haer believeen te openbaren ende reden geven waerom 't selve niet en behoorde te geschieden dese wert gestelt in handen den toecomenden prese?

Dese drie artickelen de broederen voorgelesen alsoo vele broederen niet compleedt en waren de selve in sursantie gehouden tot de naeste vergaderinge, weder den 15 November dese boven genoemde artickelen voren gelesen en toe te staen bij gelick hier boven op elck artickel gestelt is ten, bij Eijnout Philipse Tijs Cornelis, Leunis Cole, Willem Pauwelse, Aren Clase Boogh, Mees Janse, Eeuwilt Janse Maerten Meesse, meester Philips Jan Dircse, Claes Eijnoutse, Teunis Arense, Eijnout Janse Cornelis Huijge Philipj Lauwe, Cornelijs Lauwe

Naer dese voorgaende resoluijtien vertoont brieven een van Pieter Willemse van den 3 October 1665 ouden stijl waer in hij ons laet weten van sijn komste tegen Meij 1666 ten langhsten en noch een brief gelese van de diaconen van Amsterdam als Rotterdam van dato den 5 October 1665 waer in mense wert gemaect om eenige arme dienaers in het woort tractement te versorgen en wanneer eenige predekens andere gemeenten bediene met preken dat als dan die selve gemeente haer reijs en teerkosten moeten betaelen actum als schrijbo, Leunis Cole

Op den 25 Desember 1665 nae de predecatie versocht Maericje Stevens wat te blijven met Lijntge Gerrits Pieter Janse van den Blicck midtsgaders Philips Lauwe alle mede porssepanten in het huijsje staende in de Pieter-straete ende haer lieden vertoont een brief van Pieter Willemse geschreven van dato den 23 November ouden stijl waer in mensij wert gemaect dat hij in het vorengenoemde huijsje in de Pieter straet wel wil woone, en meent tegen Meij daer in te komen soo hebben de dienaeren versocht aen alle de porssepanten vooren genoempt het selleve toe te staen, sonder eenige exseptsien in te breijngen liberael d' welck de dienaeren lief was om hooren aldus aengeteectent in ons kerckelick boeck als schrijbo, Leunis Cole

Op den 6 Janwarij 1666 biddach wesende nae de predecatie de presente broederen bij den anderen gehouden de?to Cornelis Lauwe, Den Bom, en Speeljaer en Pieter Joosse de selve voor gedragen ofte sij lieden met de dienaeren niet en verstonden om op Paessche Bastiaen van Weijnegom te beschrijven om ons dan te bedienen met des H. H. woort ende ordonantie des avontmaels ende doop soo daer eenige haer daer toe bequaem achten en haer selven openbaren en de gemeente toestaet aldus gestelt ende geteectent datum als boven als schrijbo, Leunis Cole

Soo hebben wij dienaeren de beschrijvinge aengelegt en Van Weijnegom beschreven op Paesschae ende antwoorde becomen met geen vaste toeseegginge van komen daer bij 2 boecjes daer in staende het consebt van Ceulen, en belidenisse van 1626 over gelevert aen de staten van Hollandt, noch den olijftack, en noch de vereeninge van de hooghduijtsen en brieven den 7 October nieuwen stijl 1630 noch de handelinghe van Dordrecht gemaect desen 21 April 1632 daer onder noch gestelt het verbondt van eenicheijt van den 4 October 1664 waer op men van nu voort aen geen predecers meer en sal aen nemen ofte sij sullen de selleve voor de rechte comfessie aen nemen ende een achte daer wt gestelt teijckene ofte geen diaconen noch broederen noch te susteren aen te nemen die de selve verwerpen

Soo hebben wij Pieter Willemse de Bruijn aengenomen tot een predecer op den 19 Febrewarij 1666 midts overleverende ons een achte als volcht

Lees wat gij doet met woorden ofte met wercken dat al in den naem onses Heeren Jesu ende danct Godt den Vader door ?

Naedemael onse alderheijlicste geloove begrepen in den oliftack met de overeencominge met konsept van Keulen ende belijdenisse van Dort en aan de heeren staten van Hollandt ons gegeven met het soo genaemde verbondt van eenicheijt alles wel over een koemt ende accordeert met Chrijstij woort ende geboden van den welcken den Vader begeert heeft dat wij hem sullen hooren – Matt. 17 v 5 – ende met de leere der evangelisten ende apostelen den welcken van Cristus belast ende bevolen is om over al te leeren, dat men onderhouden zoude alles wat hij haer bevolen heeft – Matt. 28.20 – soo ist dat ick ondergeschreven zulcx van herten bekenne en belijde ende aen neme voor de rechte leere der waerheijt de welcke ick door Godts genaede alsoo hope ende van voornemen ben te beleven naer uitterste vermogen ten eijnde om alsoo bevonden te mogen worden een recht voorbeeld der kudden – Petri 5 v 5 – op dat ick hier naer mael oock van Christus mochte beleden worden – Matt. 10 v 32 – als een getrouwe knecht – Matt. 25 v 21 en 23 – daer toe ick wensche dat Godt almachtich mijn ende alle mijne ledemaeten der vereenichde Vlaemsche Vriessche en Hoogduijtsche doopsgesinde gemeijnten Godts gelieve te stercken en te becrachtigen met sijnen heijligen Geest op dat wij te samen alsoo bij Christus ende zijn leere mochten blijven vollegens Johannes 15 v 4 Josowae 24 v 16, Joh. 8, bij ende te samen alsoo gesindt zijn naer Jesum Christum – Phijpensen 2 v 5 ende om mijn wenschen te bevestigen seggen daer toe amen

Op het eijlant Goeree den 22 Febrewarij 1666 Pieter Willemse de Bruijn de selve een naerder achte ingestelt den 27 Febrewarij

Om mijne goede meininge ende intentie in desen te laeten blicken soo ist als dat ick ondergeschreven nevens alle de dienaeren ende ledemaeten die met het verbont van eenicheijt eenich sijn, ende onderteeckent hebben bekenne met haer in gelicke forme eenich te sijn ende het selve aen te nemen voor die rechte leere der waerheijt ende neme voor, om sulcx naer wtterste vermogen alsoo te beleven te leeren ende naer gelegentheijt te vermaenen om daer deur voor te komen ende te steuten de verdere verwerringe ende misverstanden tegens het alder heijlicste geloove in Christo Jesu ende leer zijner apostelen ten eijnde op dat ick bevonden mochte worden een getrouwe knecht – Matt. 25 v 21 – daer toe ick wensche dat God almachtich sijne genaede gelieve te geven door Jesum Christum door cracht en medewerkinge sijnes heijligen Geestes amen en geteeckent bij

Pieter Willemse de Bruijn

Dijt alhier gestelt wt het prinsepael welcke is overgelevert in handen Bastiaen van Weijnegom en hem daer bij beschreven om ons op Passcha te bedienen 1666

Attestatie van Pieter Willemses vertreckplaets

Salicheijt door Jesum Christum wenschen wij onse lieve vrienden en dienaeren met haer ledemaeten der vereenichde Vlaemsche gemeente Godts tot een vriendelicke groete in den Heere als ons selven amen

Weerde en in Godt beminde broederen in Christo u l sullen door desen gelieven te weten, hoe dat onsen vercoren dienaer in den dienst des woorts Pieter Willemse de Bruijn, ende Elisabet sijn huijsvrouw, ons hebben bekent gemaect, als dat sij van mejninge waeren, om van hier te vertrecken ende met u l op het eijlant Goeree, met der wooninge te begeven, het welcke wij anders ten deele niet gehoopt hadden, dat wij hem hier hadden mogen behouden, soo ist dat onsen waerden broeder en dienaer des woorts, van ons versocht heeft een attestatie ofte schriftelick anwijs en getuijchenisse van sijn ende zijner huijsvrouwen leven ende handel waeromme dat wij de broederen nae die gedane vermaninge opgehouden hebben haer zulcx kennelick gemaect, en gevraecht ofte daer oock imant was van de broederen, die op haer beijder, ofte eene van haer, op haer leven ofte wandel ieet hadde te seggen, waer wt wij souden oorsaecke vinden, om haer een goede getuijgenisse te weijgeren ende dat eenen igelicken die ieets wiste tegen haer Christelicke plicht sulcx vrimoedich soude openbaeren, doch de wijle wij niemant en bevonden die ieets op haer hadde hadde te seggen, soo hebben wij haer versoeck van een goede getuijgenisse te geven, niet kunnen geweijsen, wat angaet onsen thalven, soo en hebben wij op heur niet te seggen, dan dat sij haer schickelick, eerlick, en vroem gedragen hebben, alsoo dat wij op haer leven ofte wandel niet en hebben te seggen, als oock Christelicke wel betaempt te doen waeromme wij tot een bewijs van dien, ende een teijcken der waerheijt dijt met onse eijgene handen hebben onderteekent, seggen dan tot een besluit met Johannes, dat genaede barmherticheijt vrede van God den Vader ende den Heere Jesum Christum, den Sone des Vaders in der waerheijt end' in der liefde zij met u allen amen 2 Johannes 5 v 2, 't blijft van ons ondergeschreven tsamen gans vrindelick gegroet met des Heeren vrede actum Groningen den 9 Janwarij 1666 en is onderteekent bij Pauwel Jansen Jacob Dircx, Claes Arents Roeloff ?rittser Jan Dirckx Jan Abels

Dyt gekopieert en gecalosineert en is met het prinsepael accorderende welke prinsepael is berustende onder de gemeente en Leunis Cole en hier gestelt als schrijbo, Leunis Cole 1666

Alsoo vollegens de beschrijvinge Van Weijnegom is alhier (is) gecomen binnen Goedereede op Pascha 1666 en ons bedient met doop ende avontmael te weten op sondach met den doop bevesticht Philips van Waege ende sijn vrouwe Maerettge Willems ende noch Susannittge Eeuwets weduwe van Wouter Claese ende op maendach ons bedient met de H. ordonantie des avontmaels en sijn gecompareert dese naer vollegende personen te weten Leunis Cole Pauwels Maeshoeck Eijnout Philipse Sijmon Jopse Tijs Cornelisse Daniel Troost Willem Pauwels, Jan van der Kam, Claes Eijnoutse Speeljaer meester Philips Mees Janse, Mae(r)ten Meesse, Eeuwet Janse Teunis Aense Eijnout Janse, Balten Teunisse, Aren Janse van Loo, Pieter Janse van den Blicck Claes en Gerrijt Barentse Philips Lauwe Cornelis Huijge en Philips van Wage, Cornelis van Troohuijs en Leendert Bone

Comparerende dese naer vollegende vrouwen in den eersten Maertintge Willems, Aerjaentgen Huijge Josijntge Jans, Clijntge Roels, Claertge Willems Aerjaentge Dimmens, Lijsbet Tonis Boudijntge Witte Lijntge Arens Boogh Maettge Arens Boogh Marijttge Dimmens Susannitge Maertens, Teuntge Dimmens, Neeltge Arens, Neeltge Coomburchs, Neeltge Pauwels, Marijttge Cornelis Aechje Barends Susannitge Eeuwets Jannittge Coomburchs Lijntge Gerrijts Marijce Barends Annettge Blics Marijce Stevens Lijntge Barends Aerjaen Essens, Jacomine Moeders, Teu(n)tge Imans Marijttgen Arens Marijttge Willems, Neeltge Jans Cornelija Pieters, Neeltge Claes Neeltge Jan Eijnouts Neeltge Jans de moeder van Pauwels

Apsente mannen Coenraet sieck Pieter Joose sieck

Vrouwen Lijsbet Dirck sieck Nisje in de craem Jannettge Eijnouts in de craem en Nisje Gisbers in de craem

Op den 27 Meij 1666 een predeker beschreven naer Menheersen en Sommerdick om ons te bedienen met Godts woort Pinster toecomende alsoo wij noch van Pieter Willemses comst noch niet en weten

Alsoo wij een brief hebben ontfangen om te kompareren op een kerckelicke vergaderinge acht dagen nae Pinster binnen Alckmaer de welcke wij met schrijven excusere den 26 Meij 1666

Alsoo wij Pieter Willemse de Bruijn hebben aen genomen tot een predeker op den 19 Febrewarij 1666 ende alhier binnen Goedereede is gekomen met der wone in Augustij 1666 ende sijn eerste predecatie gedaen op den 20 Augustij des selvens jaers waer mede sijnen dienst is beginnende ende sal des jaers trecken tot een tractemendt een hondert vijftich gud. 't selve soo lange als hij ons bedient met het predicampt ende hem selven niet en kan bedrueppe tot het winnen sijne kost maer soo verde komende dat hij sijn kost wel kan winne het tracteme(n)t niet meer en sal trecken gestelt als schrijbo desen 20 Augusto 1666, Leunis Cole

In Novem. 1667 soo is Cor. Philipsz Block hier gecomen om te preken en heeft doen (e)en brief meede gebracht van Elias Jansz en Abram Willemsz waer in verthoont wiert als dat Abram Willemsz hebben moest 't vijf den boel van Pieter Cor. Cole ontrent 't vier hondert en veertich gulden alsoo Pieter Cole borge was gebleve voor Jacob Jansz Overheijn benefens Abram Willemsz en meer andere en Abram Willemsz dit gelt betaelt hadde voor Pieter Cole voor nomt, versoeckt derhalfven aen ons dienaeren om dat gelt te beschicken waer over wij Philips Lauwe Cornelia Pieters verscheijde reijzen hebben aen gesproken maer niet gecrege, onder tussche is Abram Willemsz gestorven en heeft het comperseerende gelt aen den armen van de Mennonische gemeijnte toe gemaect te Goeree sonder van dien is resenderende. Soo hebbe ick Philips van Wage Philips Lauwe en Cornelia Pieters weder aen gesproke en hebben tot antwoorde gecrege als sij het nu gave dat wese soude of sij het schuldige gelt schuldich wesende niet en hadde willen betaele, maer een van haer beijden commende te sterfven sonder het selfde met een gafte aen der a(r)men goet maecken 't welcke niet en is gedaen waer over ick Cornelia Pieters weder nae haer mans doot weder om verscheijde reijzen hebbe aen gesproke en ten laetsten tot antwoorde gecrege dat ick haer niet meer soude moeijen en doen belooft dat sij de gemeijnte daer voor wel soude versorge

Den 19 Juijnij 1667 soo is goet gevonden bij de gemeene broederen door voorstel der dienaren ons wederom een verkiesing tot een diaken dienaer te doen wonende in de stadt Goeree de meeste stemmen is gevallen op Flips Arensz van Wage, bij mij ? in presentie van mij Elias Jansz van Wijtvliet

Den 23 ? Juenij ano 166? soe ies goet gevonden gemene broederen doen voorstel van dijenaeren om te verkijesen eene dijenaer int woee als en ies bij gemen? stemen het ? gevaelen op Phijesp Arense van Wagen, bij mij Eijnout Phijese Koole

Den 16 Junij 1671 soo is goet gevonden bij de gemeene broederen door voorstel der dienaren om een verkiesijng tot een diaken dienaer te doen wonende int Oudorp ofte int lant en de meeste stemmen is gevallen op Eijnout Jansz, geschreve bij mij Philips Arensz van Wage

In Decemb. 1671 een collecte gehouden voor de verdreeve geloofsgenooten na den Palts en gecollecteert de s. 473 gl. dit gelt over Rotterdam na Amsterdam gezonden

Alsoo der op den vijfden Junij 1672 is voorgestelt hoe dat Arijaentge Leender Jooses heeft een bujten trou gedaen en al eijnijge weken van te vooren heeft swanger geweest soo is door goet overlegh bij de meeste stemmen goet gevonden gaer aen te seggen door de dienaren om haer selfven af te houden van het avontmael tot meerder verbeterijng van leven en vruchten van boete te doen waerdich zijnde den evangelije. En tot contement te preedecen geschreve bij mij Philips van Wage

Den 12 Junij 1672 is goet gevonden bij de gemeene broederen door voorstel der dienaeren om twee dienaeren int woort de predijcasije te bedienen en is bij stemmen toe vercoren als volgt

Stemmen

Aren Pietersz - Aren Pietersz Tasboer – Pauweles Willemsz
 Eijnout Philipsz – Aren Tasboer – Pauweles Wil.
 Sijmen Jopsz – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Eijnout Jansz – Aren Tasboer – Pauweles Will.
 Philips van Wage – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Pieter den Blicck – Pieter Stevensz – Pau. Willemsz
 Claes Eijnoutsz – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Danijel Troost – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Aren Jansz van Loo – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Jan Dircksz – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Mees Jansz – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Cor. Dimmensz – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Pieter Stevensz – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Marten Melsz – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Willem Pauwelsz – Aren Tasboer – Aren Janse van Loo
 Jan Cor. Mus – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Euwit Jansz – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Willem Huijgesz – Aren Tasboer – Corn. Spiljaert
 Cor. Meesz – Aren Tasboer – Pau. Willemsz
 Pau. Willemsz – Aren Tasboer – Philips van Wage
 Leendert Jopsz – Philips van Wage
 Willem Boogh – Aren Jansz van Loo
 Cor. Spiljaert – Pieter Jansz Slick – Pau. Willemsz

Bij stemmen als boven zijn de meeste stemmen gevallen op Aren Pietersz Tasboer en Pauweles Willemsz Boslant, geschreve bij mij Philips van Wage

Alsoo op den 12 Junij 1672 door de me(e)st stemmende broederen is vercosen Aren Pietersz Tasboer en Pauweles Willemsz Boslant om het predicampt te bedienen soo hebben wij bij ons onder geschreven haer als ons selfven voor ghelesen de belijdenisse van Adriaen Cor. ofte de confessie des Ch(r)istelijcken geloofs getrocken uijt de vredehandelijnge geschiet tot Dortrecht in den jaere 1632 op den 21 April tussen de doopgesinde die men de Vlamingen nomt

En noch de belijdenisse des geloofs die op den 8 October 1626 aen de ed. groot mog. heeren staten van Hollant en West Vrieslant is over geleverd

Door Jaques Outermaen en oock aengenomen en onderteijckent is van verscheijde andere outste en leeraren der verenijde Vlamsche en Vrijesche Hoochdutsche doopsgesinde gemeenten in Hollant en hebben als doen bij ons ondergeschreven elck voor ons eijgen persoon geoordeelt bekent en uijt ghesproken des bove geschreve belijdenissen over een comende met ons gheloove in Christum als doop en avontmael in alles en alle dispodenten van dien exsic actum int Oudorp int vermaen hujs den 18 Septem. 1672 en tot bewijs van waerheijt soo hebben wij onder geschreve dit met onsen eijgen hant onderteijckent, Paulus Wilmse Boslant Philips Arensz van Wage Sijmen Jobse Eijnout IJansz

Alsoo ons op den 4 October 1673 is ter hant gecomen een seceren brief van de vrienden van Amsterdam behelsende van een vrede presentasije tussen de Vlam. en Waeterlansche gemeijnten en noch eenen brief van Cor. Philipsz Block 't welck hij daer in versoectt eenijge van onze dienaren tot zijnent te comen om gesamentlijk van desen voor nomde sake te spreken en al zoo Aren Pietersz Tasboer met noch enijge van de ander soude trecken en alsoo Annetgen Harmans heeft geseijt Aren Pietersz daer onbequam toe was soo heeft Aren Pietersz met Sijmen Jopsz tot Annetgen Harmans gegaen om daer reden van te geven en zijn al soo met den anderen in harde woorden geraeckt en al soo Annetgen Harmans voor dat wel van Aren Pietersz lasterlijck hadde gesproken van zijn axsameneren en daer door niet bequamelijck mochte preken 't welck in onwaerheijt bestont en alsoo Annetgen Harmans voort. van Philips Arensz van Wage op verscheijde reijssen met lasterlijcke scheltwoorden van hem heeft gesproken als dat hij een eet hadde gedaen voor het gerechte van Goeree het 't welck de onwaerheijt was want alsoo het gerechte voorn. hem het niet te laste en hadt geleijt zoo heeft Aren Pietersz tegen Annetge Harmans onder andere als zij te samenlijck veel woorden hadde geseijt dat zij een leugenachtich klappeijtgen was ofte een deuchnietge en alsoo daer veel onlusten in de gemeijnte uijt is onstaen alsoo Annetgen Ha. dat van Aren Pietersz bewesen woude hebbe al hoe wel dat Aren Pie. wel bekent heeft dat hij wat te hartich gesproocken hadt maer efter in waerheijt bestont soo heeft hij even wel genootsaeckt gewest om attestasijen te lichten om zijn seggen te bewijsen en heeft het bewesen tot contement van de broederen maer efter nietemin soo heeft Annetgen noch al meerder bewijs willen hebben en uijt desen saecke is onstaen dat Pieter Jansz Blicck heeft geseijt tegen Sijmen Jopsz en Pauweles Willemsz dat Philips Arensz een eet hadde gedaen en alsoo de broed(er)en op den eersten kersdach nae de pre. werden binnen gehouwen soo heeft Pieter Jansz strack schult bekent maer sander daechs smergens vroeck is hij met zijn vrouwe tot Sijmen Jopses gecomen en groot onwetent ? en hadt berou van zijn bekentenisse waer over de broederen wederom nae de predecatie daer zijn gebleven waer op Pieter Jansz heeft geseight dat hij berou hadt van zijn schultbekentenisse ? en heeft geseight in presensije van de bro. dat hij hadde bewijs dat Philips Arensz een eet hadde gedaen 't welck in groote onwaerheijt bestont

en alsoo de bro. daer wel van versecert waere en noch soo veel te meer om dat daer eenijge selfver bij hadde geweest soo ist zulcks dat zij om dese en alle ongefondeerde fouten bij haer voor desen begaen gesaementlijck en eenparich met alle de broederen uijtgesondert haeren faveureseerden vrient Cor. Jansz Spiljaert hebben eendrachtelijck besloten te weten als dat men Pieter Jansz Blicck en zijn vrouwe Annetgen Harmans zoude af seggen haer gemeijntschap ofte broeder en susterschap ten waere zij luden haer schult bekende en berou daer over toonde en een belooft van voortaan haer selfven van diergelijcke dijngen te wagten en tot bewijs van waerheijt soo hebben wij onder geschreve dit met onsen eijgen hant onder teijckent bij mij Philips van Wage Paulus Wilmse Boslant Sijmen Jobse Eijnout IJansz

In Janwarij 1674 soo sijn Pauwelis Willemsz met Sijmen Jobsz en Eijnout Jansz gesamenlijck tot Pieter Janses om desen bove geschreve saeke gegaen en hebben daer soo met den anderen gesproken als dat ment int vier der liefde soude versteeren en niet meer soude gedencken ofte van zoude spreken en die daer eerst van sprack in de foute wese

Efter niet te min soo ist zulckx dat Annetgen Harmans niet en heeft naer gelaeten veel en verscheijde lasterlijcke woorden te spreken op verschijde platsen van Aren Pietersz. 't Is zulcks dat Aren Pietersz Tasboer op den 14 Maert al soo het een danck en beden dach was, de predeca. heeft gedaen en 18 dito weder om sou doen en alsoo smergens een van onse lidtmaet. tot Pieter Janses zijn gewest en heeft geseijt den Tasboer sal preke waer op Annetgen Harmans soude geseijt hebben nae 't seggen van die lidtmaet is dat een Christen gemeijnte waer op Pieter Jansz soude geseijt hebben het is een duijvelse gemeijnte of het mach een duijvelse gemeijnte ? waer over Sijmen Jobsz met Aren Pietersz en Eijnout Jansz op den 22 Maert ten huijse van Pieter Janses zijn gegaen waer Aren Pietersz

haer luijden aen sprack en seijde dat zij luden voor nomt waeren gecomen tot dien eijnde om te sti? de oneenijcheijt die daer noch soude mogen wesen tussen haer luijden voor nomt waer op Annetgen Harmans zeijde dat het al te varde gecomen was en dat andere gemeijnten daer mede al van wisten en heeft Aren Pietersz al op verscheijde reijssen voor een leugenaer uijt gesproken en onder andere geseht dat Pauwelis Willemsz het van de preckstoel af hadde gezeijt dat hij een leugenaer was en dat hij haer het selfde in een briefge hadt voor gelesen 't welck

En al soo Pieter Jansz met sijn vrouwe Annetgen Harm. op den 18 Maert sijn geweest smorgens tot Cor. Janses Spiljaers en hebbent daer al zoo gemaect dat Cor. Spiljaer de luijden aen rijep en zeijde den Tas preke wat wilt ghij daer doen comt hier daer sult mede wel gesticht worde ofte beter gesticht worde soo dat van dorderen dat selfv gebeurt was waer over de twee a drije binnen bleven en zeijde dat het soo niet gaen en mochte of dat de gemeijnte tot niet sonde loopen

Soo dat de dienaeren met de broederen op den 26 Maert 1674 eenparelijck hebben besloten dat men Pieter Jansz met zijn vrouwe Annetgen Harm. om alle haere ongefondeerde acsijen ende groote fouten bij haer begaen soo genoomt als ongenomt haer broeder en susterschap op zoude seggen ten waere zij haer fouten bekende en een waerlijck berou daer over betoonde en een belooft dede van haer hoepte voortaan van zulcks te wachten en belooftde in partijcelijer met de gemeijntes saecken niet meer te bemoeijen en hebben haer dit aengeseght en zijn plecke te verlaeten op den 29 Maer(t) 1674

Op huijden den 17 Junij soo zijn de dienaeren met eenijge broederen met Pieter Jansz en Annetgen Harmans gesamentlijck over een gecomen en minnelijck geaccoordeert mits dat Pieter Jansz en Annetge Harmans haer foute bekenne en berou daer over betoone en versoecke dat de dienaeren met de broederen haer het wille vergeve al het gene daer se haer in mochte vergrepen hebben en verhope haer voortaan van zulcks te wachten hier nevens versoecke de dienaeren aen Pieter Jansz en Annetgen Harmans dat sij het haer oock wille vergeve daer sij haer tegens haer in mochte vergrepen hebben gelijk zij het over wederzijts malcander vergeve. En verhope voortaan over weders zijts minnelijck en broederlijck met malcander te leven gelijk als oprechte Chrijstijnen betaemt. De Godt des vredes die geve daer toe zijnen segen en bekrachtijge die aen ons door zijnen Geest dat de vrienden altijd met liefde en vrede malcander moge ontmoete op dat de gemeijnte Godts mach groeijen en bloeijen tot prijse Godts ende tot zalicheijt van de lidmaten haer dier gecoochte siele amen. Dit bove geschreve behelst Cor. Philipsz Annetgen Harmans voorgelesen in een briefge en omdat ment dan int boeck soude schrijve op den 18 Junij 1674

Corn. Phijlips Block

Op huijden 7 Julij 1674 alsoo Cor. Philipsz Block te Goeree is gecomen nae dat hij ontboden was om op den 8 dijto eenicheijt te houden en alsoo hij tot Philips Arensz was met Eijnout Jansz en Willem Pauwelsz en alsoo Annetgen Harmans daer mede was om eenijge saeken voor desen bij Lonis Cole geschreve en onder andere woorden die zij luden met malcandere hadde soo heeft Annetgen Harmans geseht dat het de meeste part leugens waere die Phillips Arensz int boeck geschreven hadde

Waer over de dienaer op den 8 Julij als de eerste predecasije was van Cor. Philipsz gedaen en alsoo men nae middachs eenicheijt soude houwe de broederen heeft binnen laeten blijven en hebben die vooren gestelt hoe wat Annetgen Harmans dat Annetgen Harmans

sander dachs hadde gesezt dat et meeste leugens ware die in het boeck aen gaende haere saeck waere geschreve waer over men genootsaecht was haer tselfde voor te wesen ende nae het selfe was voor gelesen hebben de broederen gemeenlijck en een parelijck besloten Annetgen Harmans aen te seggen dat zij voor de eerste reijs sou gelieve te apsentere om avontmael met de gemeijnte te houden gelijk als oock is gedaen want zij daer niet anders als de waerhiet in en vonden vant gene daer geschreve was

Om alle voorgevalle moeijte soo ist oock gebeurt dat Cor. Philipsz de dienaeren heeft buijten versocht te gaen en heeft doen de broederen gevraecht int generael en in apsensije van de dienaren en al soo der groote moeijte was tussen Annetgen Har. en de dienaeren offer imant was die wat tegen de dienaeren hadde om datse de saeck niet wel ende regeerde ofte bestierde waer op sij eenparelijck zejde dat zij niet tegen de dienaeren en hadde en heeft oock gevraecht offer imant tegen hadde dat Aren Pie. Tasboer weder om het predicamt zoude bedienen alsoo hij moeijte tegen Annetgen Harmans hadde gehadt waer op sij een parelijck seijde niet tegen Aren Pieterses bedienijnghe hadde aen gaende zijn preken ofte dienste doen

Den 25 April 1677 soo heeft Cor. Philipsz comen bedienen met doop en avontmael en zijn bij de gemeijnte gecomen Tonis Arensz Booch en Jannetge Claes met Soetge Jans Eersamen

Den 28 Meij 1679 nae Seger Dircksz van Dordrecht de bedienijnghe van avontmael hadt gedaen en noch een nae predijcasije soo is voor geslage om een dijaeken dienaer te verciesen en is bij de meesten stemmen gestelt Claes Eijnoutsz Cole

Den 9 Junij 1680 soo is bij de gemeijnte gecomen Soetge Ladders Arijaente Pieter Huijgeses Jannetge Pieter Jooses de bedienijnghe is gedaen door Seger Dircksz

Den 25 Meij 1681 soo is bij de (ge)meijnte gecomen Jan Willemsz Boslant Lijsbet Doelans Jop Irmijansz Gijs Irmijaensz Grietge Irmijaensz de bedienijnghe is gedaen door Seger Dircksz

Op den 24 Meij 1682 soo heeft Seger Dircksz ons comen bedienen met doop en avontmael en sijn de gemeijnte gecomen Jacob Troost en Huijbert Arensz Vernuf

Alsoo Soetge Jans Eersamens op den 14 Feberw. 1683 buiten trou heeft gedaen soo heeft Pau. Willemsz Boslant op den 22 Junij 1683 uijt hem selven en uijt last van de andere dienaeren gegaen ten huijse van Soetge Jans haer aen sprekende oft haer niet bekend en was dat sij haer int verbont met Godt en sijn gemeijnte begeven hadde waer op sij antwoorde ja en soude het noch doen indien sijt niet gedaen en hadde als sij daer bequaem toe was houdende dat voort rechte en beste geloofve

2 vraecht hij of sij niet en bekende dat sij nu in corten tijt soo danijnen dijngen gedaen en hadde waer door sij tegen Godt gesondicht de gemeijnte onsticht en haer belijdenisse gebrocken hadde waer op sij seijde dat sijt dat niet ontkende noch niet en soude ontkennen waer op Pau. Willemsz doen seijde dat sij haer soude onthouden van het avontmael des Heeren tot dien tijt toe dat sij soodanjgen leven leijde daer de gemeijnte mede vernoecht was daer bij doende dat sij soude gedijncken dat sij een ziele te verliesen hadde en meer andere vermaenende redereiden waer op sij seijde dat sij verhoefte soo een leven te leijden als boven gemelt en bedanckte met blijtschap naet uijtterlijck scheen dat wij haer waerdich achte daer over aen te spreken op dato als boven

Op den 27 Junij 1683 soo Cor. Philipsz Block ons comen bedienen van doop en avontmael en is bij de gemeijnte gecomen Cornelis Irmijaensz Sacarijas Isacksz en Amplontge Willemsz

Op dato als boven is voor geslagen om noch een dijaecken dienaer te stellen en om een te verciesen en is bij meeste stemmen gestemt Tonis Cor. Lodder

Op den 9 Julij 1684 soo heeft Huich Barensse ons wesen bedienen van doop en avontmael en is bij de gemeente gekomen Teunes Dirckse Doelant Lijsbet Loues en Neelge Wouters Susanejes dochter en Marij Pieters

Op dato als bove is voorgeslagen om noch een dienaer int woort te verkiesen en is bij meeste stemmen gestemt Aren Pieterse Tasboer

Op den – Julij 1685 soo heeft Huich Barensse ons wese bediene met des Heeren avontmael

Op den 23 Julij 1686 soo heeft Huich Barensse ons wese bediene met doop en avontmael en is bij de gemeente gekomen Huich Pieterse Cats Pieterella Gerrebrant en Klaerje Teunes Dirckses dochter

Op den 1 Agustij soo heeft Huich Barensse ons wese bediene met des Heeren wort en is Paweles Willemse in den vollen dienst bevesticht met toe stemminge van al de presente broederen de Heere wil hem bekrachtige dat hij zinen dienst ter eeren Godts mach uit voeren

(Men had oudtijds de gewoonte van veel leeraaren te verkiesen dog weinige te bevestigen in den vollen dienst dat is bijzonder tot de bediening van den H. doop en avondmaal, deze wierden oudsten genoemd hoedanigen niet blijkt hier voor Paulus W. Bosland geweest te zijn.)

Den 16 Maert 1687 soo heeft Paweles Willemse ons bedient met den H. doop en is bij de gemeente gekomen Pieter van der Linde of anders genoemd Pieter van den Bos en Aren Tonese Lawe en Arjaenje Pieters van den Blicck

Op den 30 Maert soo heeft Paweles Willemse de gemeente bedient met des Heeren H. avontmael

Den 12 Desem. soo heeft Paweles Willemse de gemeente met des Heeren avontmael bedient

Den 29 Meij 1689 soo heeft Paweles Willemse de gemeente met den H. doop bedient en is bij de gemeente gekomen Aren Teunese Doelant Corneles Willemse Boslant en Teunes Jakopse en daechs daer aen soo heeft hij de gemeente met het H. avontmael bedient

Den 26 Maert 1690 soo heeft Paweles Willemse de gemeente met den H. doop bedient en is bij de gemeente gekomen Jan Pieterse Blicck met Saerje Jans zin vrouwe en daechs daer aen soo heeft hij de gemeente met het H. avontmael bedient

Den 15 April 1691 zinde den eersten Paes dach soo heeft Paweles Willemse ons met den H. doop bedient en is bij de gemeente gekomen Joos Pieterse Tijs Teunese Lawe Klaerje Plufs Josinje Wouters en Arjaenjen Arens

Den 15 Abril 1691 op Passchen soo heeft Paweles Willemse ons bedient met des Heeren avontmael

Den 20 Meij 1691 nae dat Paweles Willemse predikatie gedaen hat is voorgeslagen om een dijaken dienaer te verkiesen en is bij de meeste stemmen gestemt Pieter Stevense

Den 6 Abril 1692 op Paeschen soo heeft Paweles Willemse ons bedient met des Heij. doop en is bij de gemeente gekomen Jakob Jakobse en Wouter Pieterse en Koouwenberch Willemse met zin vrouwe en Arenje Klaes en Tisje Aren(s) Boumans en den 2 Paes dach soo heeft Paweles Willemse ons bedient met des Heeren H. avontmael

Den 10 Abril 1695 soo heeft Adrijjaen Torse leeraer der Vlaemse doops gezinde gemeente tot Rotterdam ons bedijent met doop en avontmael

En is bij de gemeente gekomen Jan Arense met zin vrouwe Teunje Plufs Aren Plufse met zin vrouwe Neelje Lodders Jan Spijlaert en Arjaenjen Arens en Wijllem Pawelse Boslant

Den 8 Januarij 1696 na dat Paweles Wijllemse predijkaesje hadde gedaen is bij de dijenaren voorgeslagen alsoo Pijeter Stevense dijaken dijenaer was overleeft om in zin plaets een ander te verkiesen en zin de meeste stemmen gevallen op Corneles Meese

Aren Plufse Stevens – Corneles Meese

Jan Spijlaert – Jan Arense

Wijllem Hugese – Aren Janse

Jakob Troost – Corneles Meese

Teunes Jakobse – Jakob Troost

Jakob Jakobse – Corneles Meese

Corneles Meese – Jan Arense

Wijllem Pawelse – Corneles Meese

Couwenberch Stevens – Corneles Meese

Wijllem Boch – Aren Janse

Klaes Verduin – Corneles Meese

Joos Pijeterse – Corneles Meese

Wouter Pijeterse – Corneles Meese

Jan Arense – Corneles Meese

Aren Janse – Corneles Meese

Maerte Meese – Jan Arense

Aren Pijeterse - Corneles Meese

Teunes Lodder – Corneles Meese

Paweles Boslant – Corneles Meese

Den 22 April 1696 op den eersten Paesdach soo heeft Paeweles Wijllemse ons bedijent met den H. doop en is bij de gemeente gekomen Jan Verduin en Lijsbet Wijllems Susanne Maertens Marij Isacks en Jannejen Wijllem(s) Boch

Den 23 dijto soo heeft Paweles Wijllemse ons bedijent met het H. avondmael

Den 24 Desem. 1696 soo heeft Paweles Wijllemse ons bedijent met des Heeren avondmael

1697 op den eersten Pijnsterdach soo heeft Paweles Wijllemse ons bedijent met des Heeren avondmael

1698 op den eersten Pijnssondach soo heeft Paweles Wijllemse ons bedijent met den H. doop en is bij de gemeente gekomen Balten Teunese Abram Pijeterse Janneje Jans en Leunte Jans Susanne Corneles en Leunte Plufs Lijsbet Wijlms

130

1699

1699 in April avondmaal

In Decemb. avondmaal

1700 op Pijnsteren soo heeft Paweles Boslant ons bedijent met den H. doop en avontmael en is bij de gemeente gekomen Kouwenberch Wijllemse Kats Wijlminte Plufs en Mareje Paeweles

1700 den 11 Desem. soo heeft Paweles Boslant ons bedijent met H. avontmael

Den 6 April 1703 alsoo het de Heer heeft belieft onsen dienaar des woort Pauwelus Willemse Bosland door de doot uit dit leven te halen en ons alsoo te ontblooten van een dienaar des woorts, zoo is 't dat den dienaren met de broederen hebben geresolveert op den 9 April 1703 wesende den 2 Paasdag of niet Maarten Tanis zoud(e) versoeke die de gemeente der op Paassen had bedient, en den 2 Paasdag een rouwpredikasje had gedaan over onsen overledenen dienaar Pauwelus Bosland om hem hier in des overleden plaats te versoeken om van Z.zee hier met der woon te kome, en is dit bij den broederen goetgevonde, en daar af de admestrasie gelate aan de dienaren

Op den 5 Augustij 1703 Maa(r)ten Tanis ons bedient hebbende met des H. woort zoo zijn de dienaren na de predikasje bij den anderen gebleve in onse vergaderplaats en hebbe met Maarten Tanis gesproke om hier meter woon te kome, en zijn met den anderen geakkordeert datse aan Maarten Tanis voor een jaarlijkx traktement zulle geve 300 gulde en vrije woninge midts betalende de onkoste van overkomen

Op den 15 Novemb. 1703 zoo is Maarten Tanis over gekome met zijn woninge om onse gemeente te bediene op de voorgaande kondijsie met zijn huisvrouw mede brengende behoorlijke attesstasie van Z.zee waar af wij de kopie hier onder stelle

Den dienaren der doopsgesind(e) en wereloose gemeente Jesu Kristij in Z.zee, wenschen den opsienderen der doopsgesinde en wereloose gemeente tot Goedereede nevens de broederen en zusteren als ook in 't Oud dorp en in 't land, zalighz. en groete

Waarde en in God beminde vrienden dienaren en broederen, alsoo het d'almachtijge God en alwijse Heere die een souverain Heer is van onse leven, gelieft heeft uwen weerden dienaar des woorts ende des H. evangelijums Jesus Kristus, onsen zeer lieven en weerden vriend Pauwelus Willemsse Bosland zalr. van zijn wagt af te lossen en in zijn zalr. ruste heeft gelieve in te hale, na dat hem het werk dat hem van den grooten herder der schapen was op geleid, ontrend de dertig jaren getrouwelijk had bedient en nu zijnent halve zijn loop des levens had volbragt, waar door gij zijt geworde als schapen die geenen herder en hebbe en nademaal gij doen hebt om gesien na een ander herder die ue in sijn zalr. plaatse weer zoude weide met den staf van Gods H. woort, zoo is 't dat gij daar toe versogt en verkregen hebt onsen weerden vrient en mede dienaar Maarten Tanis, zoo is 't dat de selve Maarten Tanis dan van ons onder geschreven heeft versogt een attesstasie en getuigschrift van zijn broeder en dienaarschap alhier, zoo is 't dat wij hem niet hebben willen nog konne weigeren, maar getuige en attesteere door dese dat Maarten Tanis voor noemt, van Brouwershaven met zijn attesstasie voor een broeder erkent en aangename, en naderhand door stemmen der broederen is tot een dienaar des H. woort verkoren, en nu bij ons ontrent de nege jaren, dese gemeente heeft helpe bedienen met het woort des H. evangelijums tot Gods en Kristij naams eere en genoeg van zijn gemeente, getuige ook dat wij hem tot 3 maal toe van den predikstoel hebbe afgekondigt voor de ganse gemeente, dat zijn vertrek aanstaande was, en dat hij dit getuigenis versogt had om ue gemeente te toonen offer ook jemant jets in tegen had, waar op niemand heeft geantwoort of geoposeert, maar met stilswijgen dat hebbe toe gestaan, soo getuigen wij dan eenpariglijk dat hij en een broeder en dienaar des H. woort als voorschreve dus lange bij ons is geweest, hebbende in zijn leven en leer blijken gegeve van zijn dienaarschap, versoeke gans vrendelijk en ernstig dat gij hem daar voor zoo eene dat is voor een broeder en dienaar des Heeren Jesu Kristij gelieft aan te neme en te erkenne, enz.

Hier nevens ging ook de attesstasie om zijn huisvrouw Susanna Laewerus Koole van hare zusterschap, en was ondertekent dato den 14 November 1703, onder stont Adriaan Mogge, Kornelis van der Klok, Jakob Jobse, Marijnīs Davitse Kleewens

Den 19 Meij 1704 soo heeft Abraham van Bedegom van der Goes ons bedijent met den doop en avontmael zin tecks gehaelt Handelinghe 2 veers 37 en 38 deet meede predijkasje uit eerste Coerinten 11 veers 22 en 23 en is bij de gemeente gekoome Gerret Janse en Corneles Janse den Eersamen

Den 16 Novem. 1704 soo is bij meerderheijt van stemmen van al de presente broederen tot dijaken dijenaers aengestelt Corneles Janse den Eersamen en Jakob Jakobse

Den 15 Junij 1705 heeft ons Abraham van Beusekom bedient met des H. woort en die H. ordonansien bedient van doop en het H. avontmaal des Heeren en zijn doen bij de gemeente gekome dese na volgende personen Susana Paeuwelus en Nijisie Paeuwelus Bosland, Zijna Sijmons, Neelje Maartens en Adriaante Teunis Laeuwe

Den 16 Meij 1706 soo heeft Marijnis Davitse ons bedient met de H. ordonansie van des H. H. avontmaal

Den 17 Julij 1707 soo heeft ons Kornelis van Bragt van Dortregt bedient met de H. ordonansie van des Heeren H. avontmaal en na de middag onsen dienaar Maarten Tanis bevestigt in den vollen dienst. De Heere geve dat hij zijn opgeleide dienst trouwelijk en volstandig en stigtelijk mag uitvoere, tot eere van Gods aller heijligste naam tot opbouw van Gods gemeente alhier, en zaligheijt zijner en veler menschen zielen. Amen

1706 den – Desemb. zoo hebben de dienaren den broederen voor gedragen dat de Heere had gelieve nu binne de 7 weken hare drie dienaren uit de weerelt te hale, en alsoo Kornelis Jansz den Eersamen en Jakob Jakobse maar aan gestelt ware voor den tijt van twee jaren en die tijt nu gexplojeert zijnde de gemeente nu 't eene mael ontbloot was van dienaren, of dan de broederen niet noodig agte om nu te verkiesen twee vasste boekhouders in de plaats van Teunis Lodder en Aren Pietersse Tasboer, en daer nevens de zelve nog twee dienaren voor den tijt van 2 jaren, zoo is dit bij den broederen goet gevonden en noodigt geagt en is den 4 Jannewa. 1707 de verkiesinge gedaan en door meerderheijt van stem(m)en van alle de presentte broederen eenpariglijk tot vasste boekhouder gestelt Kornelis Janse den Eersamen en Jakob Jakobse en tot mede dienaren voor den tijt van 2 jaren Teunis Jakobse en Willem Pauwelse Bosland.

1708 den 8 Jannewa. zoo heeft Maarten Tanis de broederen versogt na de predakijisie wat binnen te blijven, en aan de selve met goetvinden van de dienaren voorgesteld, dat Willem Paeuwelse Boslant niet genege was om den dijaken dienste daar hij den 4 Jannewarij 1707 door meerderhz. van stemmen toe was verkose aan te nemen maar liever had dat het een ander zijn plaatse zoude bediene, of dan de broederen niet goet en vonde om een ander in des plaatse te verkiese het zij voor een of voor 2 jaren, zoo is bij de broederen goet gevonde om een ander in des selfs plaatse te stellen voor den tijt van 2 jaren, en is op dato als boven door meerderhz. van stemmen van de doen presente broederen daar toe verkosen Koomburg Baltensse

1708 den 1 April zoo heeft onsen dienaar Maarten Tanis onse gemeente bedient met het H. doopsel en zijn doen bij de gemeente gekomen Maarten Adriaanse Huisman met zijn huisvrouw Jakomijnje Speeljaars

Den 8 April wesende den 1 Paasdag zoo heeft onsen dienaar Maarten Tanis onse gemeente bedient met de H. ordonansie van des Heeren H. avontmaal

Den 25 April wesende bededag zoo heeft onsen dienaar Maarten Tanis aan de broederen na de predikasje voor gestelt het versoek van Soetje Gerrebrands die liggen krank en aan een zeer swaar (en na het oordeel der medesijns ongeneeslijk) exsedent en alsoo het haar toescheen datse noijt meer okkasie soude hebbe om in onse vergaderplaats op het Oud dorp te konne kome en sij haar nu beswaart vont datse haar door den uiterlijken waterdoop de gemeente Kristij niet had laten inlijve en toonde daar af te hebbe groot berouw en leetwesen versoekende dat die H. ordonansie nog aan haar op haar krankbed voltrokke werde, en dat sij door 't H. doopsel de gemeente Kristij mogte ingelijft werde, zoo hebbe de broederen benevens de dienaren eenstemmig verstaan dat dit versoek haar in dese gelegentz. niet en behoorde geweigert te worde, zoo heeft onsen dienaar M. Tanis des namiddaags in presentie van 2 dienaren te weten Teunis Jakobse en Koomburg Baltensse haar inste tot haren huise met die H. ordonansie des doops wese bediene, op datum als bove

Den 25 Meij 1708 hebben wij een uitschrijving brief ontfange van de sosijteids vergaderinge van Amsterdam om eenijge gekommijteerde van onse gemeente af te sende om daar in de vergaderinge in de zon op den 6 Junij te kompareren om te helpe beramen zoodanijge middele als tot opbouw en gemeene welstand der gemeenten zoude noodig en dienstig geagt worde en is voort soo van dese gemeente gekomijteert M. Tanis en Teunis Jakobse spesijalijk om voor dese gemeente te versoeke kontijneuasie van die seventig gulde die de vrinden van Amsterdam den 15 Septemb. 1703 voor den tijt van 6 jaren aan dese gemeente hebben gekonsenteert en hebbe van de vrinden van Amsterdam tot antw. become datse het in bedenken zoude neme tot de naaste vergaderinge alsoo die tijt nog niet geeindigt en was maar nog een jaar duerde en wiert doen vast gestelt om in den jare 1709 ontrent half Meij weder een vergaderinge te houden

1708 den 14 Octob. zoo heeft onsen dienaar M. Tanis onse gemeente bedient met het H. doopsel en is bij de gemeente gekome Tijs Maartensse Breen met zijn huisvrouw Elijsabet Pieters, en hebben de dienaren doe geresolveert om eenijge persoonen van onse broederen aan te spreken die met geweer tot wagt gegaan hadde als Aren en Dirk Doeland Abram en Wouter van der Linde en Gijsbert Speeljaart en Tijs Jermijasse als ook Nijsje Gijsbers en de selve voor dat maal af te zegge van de tavel des Heeren wegens haar onbehoorlijk dronke drijnken en is daar toe van de dienaren gekomijteert om dese aanspraak te doen, M. Tanis en Teunis Jakobse

Den 21 October zoo heeft onsen dienaar Maarten Tanis onse gemeente bedient met die H. ordonansie van des Heeren H. avondmaal

1709 den – April op den eersten Paasdag zoo heeft onsen dienaar onse gemeente alhier bedient met het H. avondmaal en is doenmaals door resolutie van de dienaren en volgens Gods woort geaptijneert om van de tafel des Heeren voor dat maal af te blijve Dirk Teunisse Doelant omdat hij tegens de konssie en Gods woort met geweer ter wagt heeft gegaan en niet geweest heeft gemon? en daar bij persijsteerde om in het toekomende het te blijve doen

Den 10 Meij 1709 hebben wij een uitschrijving brief ontfange van de vrenden van Amsterdam om iemant uit onse gemeente te kominijteeren om op den 29 Meij in de sosijteids vergaderinge te kompareren om te helpe berame het gene noodig en dienstig mogte zijn tot den algemeen opbouw en aanwas onser onderlinge gemeente en is daar toe van dese gemeente gekomijteert Maarten Tanis en Teunis Jakobse om spesijalijk te persestere bij ons versoeck in den jare 1708 in de sosijteids vergaderinge geproponneert, en doen in bedenke genome tot de naaste vergaderinge

Zoo zijn dan volgens resolutie de gekomijteerde van hier vertrokken den 26 Meij om de 29 dijto in de vergaderinge te verschijne, haar angang volgens aanwijssing nemende bij Steven van Leuveningh die komissie had van de vrenden de dienaren van Amsterdam om met ons partijkelier over ons versoeck te spreke en 't selve op de sosijteids vergaderinge niet te tendere om dat de vrinde van Amsterdam daar over alleen disponeerde

en heeft ons van de vrinden van Amsterdam geen toestemminge gegeve, maar geproponneert dat de vrinden van Amsterdam aan dese gemeente gelijk aan andere daar aan gekontribrijeert wiert versogt hadde jaarlijkx in dese gemeente ook voor 't algemeen te kolekteren, en dat zulkx dat nog toe niet en was gedaan, en van de vrinden hier niet was in 't werk gestelt, derhalve dogt dat 't swaerlijk zoude doorgaan verder te kontribrijere en proponeerde verder of het nu voor ons niet raatsamer en zoude zijn om in onse gemeente des noots zijnde voorjaar partijkelier te kolekteren tot onderstand van hare bediende, en versogt dat wij dat met de vrinden hier zoude overwege, en daar af kennisse geve aan de vrinden van Amsterdam

Zoo hebbe dan de gekomijteerde thuis komende hare komissie en antwoord van de vrinden van Amsterdam aan onse vrinde den dienaren deser gemeente vertoont en voorgedrage en daar op is van de vrinden en dienaren alhier geresolveert om te sien middelen uit te vinde om hare bediende behoorlijk volgens akkoort te voldoen, en de vrinden van Amsterdam vrindelijk voor hare dus verde getoonde toe genegenthz. te bedanke met vertooning van hare verpligtingh aan de selve, en is de last van dese aanschrijvinge gelate aan Maarten Tanis die daar op dese onderstaande brief aan de vrinden van Amsterdam heeft instelt en aan haar toe gesonden den 17 Agustij 1709

Den dienaren en opsienderen der vereenigde Vlaamsche en Waterlantsche doopsgesinde gemeente Kristij tot Amsterdam haar vergaderinge houdende in de zon, zij van ons onder geschreve gewent alle tijdelijke en eeuwige zegeninge in Kristo Jesu onsen Heere

Waarde en geliefde vrinden en Kr. in Kristo, dese zal diene tot nader aanwijsing volgens onse afspraak met de geliefde vrinde Steven van Leuveningh per ordere van de geliefde vrinde den dienaren en opsienderen van de gemeente Kristij boven gemelt met ons heeft gesproke te zijnen huise den 29 Meij 1709 wegens ons versoeke reeds een en andermaal geproponneert in de sosijteids vergaderinge behelsende de onderstand aan dese gemeente van Goederee en den eijlande van Westvooren, voor een tijt van 6 jaren gekonsenteert sijn aanvank genomen hebbende den 15 Septemb. 1703 en eijndijgende met dit loopende jaar den 15 Septemb. 1709 waar af wij per ordere van dese gemeente hadde geproponneert of de vrinde nog de goethz. zoude gelieve te hebbe om nog voor een jaar a twee in die ondersteuninge te kontijnwere, en alsoo de vrinde goet gevonden hadde om door de vrinde Steven van Leuvening ons te late versoeke dat wij die proposijtje op de sosijteids vergaderinge voor ditmaal niet en soude tendere alsoo de selve ?? aen het weerde kolesie der dienaren tot Amsterdam die ons ook nevens de ongelegenthz. die de vrinden reeds hadde en verder te gemoet sage ons geen toestemment antwoord van langer te kontijnwere voor als nog kon geve, daar bij wegens het abuis of versuim van onse voorgaande vrinde de opsienderen van dese gemeente die nu alle door de doot van hare dienst zijn af gelost, en ruste van haren arbeid, wegens het kolekteren jaarlijkx in dese gemeente tot ondersteuning van 't algemeen, twelk van de vrinde aan ons of aan de gemeente niet en is voorgeslage 't sij datse de vrinden hare meininge niet wel hebbe verstaan of die abuijselijk hebbe overgeslage, altans wij hare nakomelingen en zijn niet in staat om reden te geve van dese hare nalatighz.

Derhalve wij sustenere de vrinde daar over geen reden van misnoegen te hebbe tegens ons dit naderhand in den dienst van dese gemeente gesucksijdeert zijn behelsende de verdere proposijsies die de vrinde Steven van Leuveningh ons heeft voorgedrage om dit met de vrinden en dienaren deses gemeente te overwege

was of wij niet geraadsamer en soude vinde en of het ook niet beter in onse gemeente en zoude doorgaan en voor 't partijkelier als voor 't algemeen te kollektore en zoo te sien dat wij door dat middel ons selve buiten lasten van andere gemeenten soude behelpe, wij en hope niet dat de vrenden ons door dit voorstel soude gelieve uit te sluite van die onderlinge gemeenschap die wij met de andere Zuid en Noort Hollandse gemeentens zijn hebbende aan de welke wij ons ten hoogsten verpligt zijn bevindende door hare bijzondere toegenegenthz. reeds aan ons betoond, als ook door de band van eenigheijt des kristelijken geloofs, die wij door de genadijge bedeeleing des H. Geest met den anderen verkrege hebbe, die als leden van een lighaam door eenen geest gedrenkt zijn en aan de welke wij ook na onse geringhz. altoos verpligt zijn bevinde om na onse geringe vermoge tot den algemeenen opbouw en welstand der gemeente ook te kontribbeweren na vermogen als 't de noot vereist en aan ons des versogt wert, dog indien de vrenden daar door niet anders als hare beswaring door dien de middelen niet wel bij der hand zijn hebbe gelieve voor te stellen gelijk wij niet anders en vertrouwe zoo zulle de vrinde en dienare zich middelen in het toe komende uit te vinde, om hare bediende volgens hare kondijsie behoorlijk te voldoen en voor dees tijt met onse versoeck persijstere en zulle met dankbaare erkentenis het laaste termijn van de bewuste 't seventig gulde als ook de extra dertig gulde op zijn tijt na u l. bescheidenhz. te gemoet zien, waar nevens waarde en veel geliefde vrenden wij u E. Gode en den rijke worde sijner genade zijn bevelende, en zulle verblijve u E. toegenegte vrenden den dienaren der vereenigde Vlaamsche en Waterlantsche doopsgesinde gemeente Kristo in den eijlande van Goeree en was onder teikent van Kornelis Jansse den Eersamen Jakob Jakobse Breen Maarten Tanis

Den April 1710 op Paesen heeft onsen dienaar M. Tanis onse gemeente met 't H. avontmaal des Heeren bedient

Den Augustij 1710 is ons een brief ter hand gekome van de vrenden van Amsterdam waar in zij ons vertoone de droeve en elendijge staat van onse br. en mede geloofsgenooten in Swidserlant in het kanton Bern, die daar (om de beleving hares geloofs) elendiglijk verdrukt in gevankenissen opgeslote en van alle hunne goederen berooft werde, en metten sweerde gedoot, of wel na Amerijka tot slaven weg gesonde werde, beloovende zelfs een premie van 100 rijkxdaalders aan een iegelijk die een leeraar weet aan te bringen dat hij in de handen van de justijsie geraakt, waar door dese mensen in de uiterste ongelegenthz. gebragt werde, aan alle de elende deses levens werde bloot gestelt, en sonder hulpe van andere menschen niet en konne gered worde, en alsoo de vrenden van Amsterdam haar niet in staat en vinde om die menschen of voor haar selfs of uit die penningen die voortijts tot onderstand van de Palse vlugtelingen

waren versamelt en die daar dus lange waren ondersteunt, en nu alle uit geschiete ware, zoo zouden zij raatsaam en agten noodig, om ook andere gemeentens tot versoeken om de hulpende hand te legge aan dese arme en verdrukte menschen, zoo hebben sij daar toe hare brieven van versook laten afgaan aan alle doops-gesinde gemeentens, waar onder wij ook resorterende een brief (als boven gestelt) hebbe ontfange, met ernstig en vrindelijk versook dat wij ook de hulpende hand zoude legge aan dit zoo noodig en heilsaam werk, en in onse gemeente zoude kolektere, en uit onse ledematen der gemeente eenijge penningen versamelen tot ondersteuning wat een voortreffelijken zaak en hoe noodig in dese tijt de bermhertighz. en weldadighz. aan de arme is.

Waar op wij na dat we desen brief de vergaderinge hadde voorgelese op den 7 Septemb. 1710 de broederen hebbe versogt binnen te blijve om met haar te resolveren en aan haar voor eerst voor gestelt of zij niet met en neven de dienaren deser gemeente noodig en oordeelde dat voor die arme verdrukte menschen soude gekolekt teert werde twelk van alle wiert noodig en nuttig geoordeelt. Ten 2 op wat maniere de kolekte zoude gedaan werde of niet omgaan bij de huizen volgens de gewoonte hier meermalen gepraktijseert, of wel in de kerk in de beurs, zoo is goet gevonde door de meerder stemmen dat men in de kerk in de beurs zal versamelen de penningen die een ieder zal gelieve tot onderstand van die onnoosele en verdrukte menschen onse broederen zal gelieve te geve en wel dat men drie zondagen na malkanderen 't geen in de beurs zal ingekome wese daar toe zal inlojere waar af den 14 Septemb. een begin gemaakt zoude worde, aldus geresolveert op datum als bove in onse vergaderplaats in 't Oud dorp in 't eijlant van Goeree

Op dese bovenstaande resoluisie zoo is de kolekte voor die verdrukte noodlijdende broederen in de drij naast volgende bij een komsten in de beurs vergadert en is van de gemeente daar toe ingekome 76 en van de dienaren voor haar partijkelier om 't algemeen wat te vergrooten daar bij gedaan 50 gulden en van den armen 24 gulde dus uitmakende een zom van 150 gulde.

1710 den 23 Octob. Is ons een brief ter hand gekome van de vrinden van Amsterdam hare vergaderinge houdende in de zon, waar in zij versoeke of wij iemand uit dese gemeente gelieve te komijteren om op den 5 Novemb. deses jaars tot Amsterdam te kome in de kerke kamer van de doopsgesinde bij den toren om met den anderen te delijbereren over het noodijge voor die elendijge en verdreve menschen onse geloofsgenooten

1711 den 25 Octob. heeft onsen dienaar M. Tanis onse gemeente bedient met het H. doopsel en zijn doen bij de gemeente gekome dese drie personen Jan Bosland, Willem Bastiaanse Breederland met zijn huisvrouw Adrijaanje Koomburgs

1711 den 1 Novemb. heeft onsen dienaar M. Tanis onse gemeente bedient met het H. avontmaal des Heeren

1712 den 20 Meert heeft onsen dienaar M. Tanis onse gemeente bedient met 't H. doopsel en zijn doen door den doop de gemeente ingelijft dese vier personen Barent van Loo, Huige Kads, Abraham Speeljaart, Mees Maartense Breen

Den 27 Meert op den eersten Paasdag heeft onsen dienaar M. Tanis onse gemeente bedient met 't H. avontmaal des Heeren

Den - Octob. 1712 heeft onsen dienaar Maarten Tanis onse gemeente bedient met het H. avontmaal

1713 den – op Pasen heeft onsen dienaar Maarten Tanis onse gemeente bedient met het H. avondmaal

1713 den – Octob. heeft onsen dienaar Maarten Tanis onse gemeente bedient met het H. avondmaal

Den 21 October heeft onsen dienaar Maarten Tanis onse gemeente bedient met het H. avondmaal

1714 den 10 April is ons een attestasie of getuig schrift ter hand gekome van de dienaren en opsienderen van de doopsgesinde gemeente tot Middelharrenas en Somelsdijk wegens de broeder en suster schap van Aren Klase Braber en zijne huisvrouw Marija Erasmus Jongeling, en is door onsen dienaars des woorts Maarten Tanis de vergaderinge voorgelese en dese beide personen als leden in onse gemeente aan genome.

Den 20 Junij is ons een brief van de vrienden van Amsterdam hare vergaderinge houdende in de zon ter hand gekome waar in ons niet alles verthoont en wert de seer droeve en arme staat van onse Pools Pruisse geloofsgenooten maar ook zeer ernstig daar bij wert versogt om ook benevens haar voor die arme noodlijde(nde) te kolektere om door veler hulpe ook vele te ondersteunen

En is desen brief door onsen dienaar des woorts M. Tanis de vergaderinge voorgelese en daar op de broederen versogt binnen te blijve om met haar te resolve of sij lieden ook nevens de dienaren niet noodig oordeelde en haar verpligt vonde om voor dese noodlijde(nde) te kolektere en zoo deel te hebbe aan hare nooden

En is ook met een aan de broederen voorgesteld op wat voor een wijze dat men de kolekte zoude doen of met omgaan bij de huizen of in de beurs in de kerk en is eenparig goed gevonde dat men voor die elendijge zoude kolektere in de beurs drie agter een volgense zondagen.

Gelijk zulkx op de naast volgense zondagen is in 't werk gestelt en is voor die elendijge in de beurs in gekome 57 gulde en is die som van de dienaren vergroot tot 60 gulde en die na Amsterdam gesonde en daar af quijtansie bekome

In Januarij is Jan Bosland met meerderheijt van stemmen als dijaken dienaar verkore

1714 den April op den eersten Paasdag zoo heeft onsen dienaar M. Tanis onse gemeente bedient met het H. avondmaal

Den 20 Octob. heeft onsen dienaar M. Tanis onse gemeente bedient met het H. avondmaal

Den 26 Novemb. is ons een atestatie of getuigschrift ter hand gekome van de vrinden van Middelharrenas en Somelsdijk wegens 't leven en gedrag van Steven Erasmus Jongeling en de selve door onsen dienaar M. Tanis de vergaderinge voor gelese en Steven Jongeling als een lidmaad in onse gemeente aan genome

1715 15 April op den eersten Paasdag heeft onsen dienaar M. Tanis onse gemeente bedient met het H. avondmaal en zijn meest alle de ledematen die in staat ware daar verschene

Den 20 Octob. heeft onsen dienaar des woorts in onse vergaderinge in het Ouddorp in 't eijland van West Voren anders Goeree onse gemeente bedient met de H. ordonansie van des Heeren H. avondmaal.

1716 den 28 Meert heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis de broederen bin(n)en gehoude en haar voorgesteld 6 personen die haar hadden aangegeve om op de belijdenis hares geloofs de gemeente ordentelijk te werden ingelijft, en zijn dese volgende Flip Doelant, en Job Sijmonsse en Maarten Maartensse Tanis Janneke Lodders, en Teunje Arens Laeuwe, en Dijna Maartens Tanis

Den 5 April heeft onsen dienaar M. Tanis die ses boven genoemde personen op de belijdenis hares geloofs ordentelijk de gemeente Kristij ingelijft

Den 5 April heeft onsen dienaar M. Tanis dese gemeente bedient met het H. avondmaal des Heeren en zijn doe meest alle de leden die in staat ware daar toe eendragtelijk verschene

Den 28 Agustij heeft Dijna Maartens Tanis versogt haar aanwijs of atestasje van haar susterschap in dese gemeente alsoo sij met haar woon is vertrokke naar Sommersdijk die haar met eenparighz. van stemmen van de dienaren is gegeve, en van haar onder teijkent

Den 27 October heeft onsen dienaar des H. woorts onse gemeente bedient met het H. avondmaal, en zijn meest alle de leden in groot genoeg en vreedzaamhz. Verschene

1717 den 14 Meert heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis de broederen na gedane predikasje versogt binnen te blijve en haar voorgesteld de naam van een persoon, die voornemens was om op de belijdenis zijnes geloofs door het H. doopsel de gemeente ordentelijk ingelijft te worden, de persoon is Jeremijas Jobsse, en is bij de broederen goetgevonde hem op zijn versoek te moge bedienen

21 Meert zoo heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis volgens de voorgaande resolutie Jeremijas Jobsse op de belijdenisse sijnes geloofs door het H. doopsel de gemeente ordentelijk ingelijft

Den 28 Meert heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis onse gemeente bedient met het H. avontmaal des Heeren en sijn meest alle de leden van onse gemeente gekompareert

Den 7 Meij hebbe wij een uitschrijvingsbrief ontfange van de sosijteijts vergaderinge tot Amsterdam om iemant uit ons kolesie te komijteren om op den 26 Meij op de vergaderinge te verschijne in de vergaderinge op Singel in de zon, en is daar op bij ons geresolveert om een opstel te make en een vertoog te doen aan die vergaderinge wegens de bedroefde staat daar onse eijland en gevolgelijk ook van onse gemeente doe tijt in gestelt ware wegens Gods regtveerdijge oordeelen daar mede ons de Heere nu verscheijde agter een volgende jaren had gelieve te besoeke met extraordijnare hooge water vloeden waar door in dit zijn ingeloope of geunendeert 't Oudeland, West Nieuweland Oudenieuweland en Ouden Oostdijk, waar door onse gemeente zeer veel schade heeft gelede zoodanig dat wij ons niet in staat vonde om ons zelve te redde en derhalve ons gedronge vonde om onse verlegenthz. ende de reden van dien te vertoonen aan die vergaderinge welke vertoog bij ons is opgesteld en daar mede gekommeteert om 't tselve aan de vergaderinge te Amsterdam te vertoonen onsen dienaar des woorts M. Tanis, het opstel was luidende als volgt

1717

Den dienaren en opsienderen der vereenigde Vlaamse en Waterlandse doopsgesinde gemeinten Kristij altans vergadert op Singel in de zon tot Amsterdam zij van ons onder geschreve gewenst alle geestelijke en lighamelijke zegeningen in Kristo Jesu onsen Heere en de versterkinge zijnes H. Geest amen

Waarde en veel geliefde broederen in Kristo Jesu. Wij vinde ons genootsaakt om bij dese gelegenthz. aan uE. een verhoog te doen wegens de droeve en zeer erbarmelijke toe stand wegens ons land en kerk. Het en sal uE. vele niet onbekend wese dat het de Almagtjige behaagt heeft ons op den 4 Januarij 1717 te bezoeken met een sware stormwind waar door 't zeewater tot een extraordijnare hoogte is op gedreve en ons eiland (dat maar klein is en rondom in de zee leid) daar door voor het meerder gedeelte en van de zuid en noort zijde (daar het noch geheel open leid) is overstroomt geworde voor 't meerder gedeelte, en de wijl het nog door de twee laaste unendasien de eene in den jare 1715 in de maant Januarij en de ander den 3 a 4 Meert nog zoo bedorven was dat het op vele plaatsen npg niet bequaam was om vrugten te dragen, en nu voor de derde maal zoo kort aan den anderen is overstroomt geworde, meest onbruikbaar wort, waar door de ingesetenen van dit eijland soo zijn verarmt, datse niet in staat sijn om de onkosten die ter dies oorszaak van de landerijen moeten betaalt worde te konne opbrenge, de wijl de menschen nu drij agter een volgende jaren vele geen andre maar weijnig koren gewon(ne) en hebbe, en die onkosten extraordijnaar groot zijn wegens het maken van de breuken in de dijken. En gevolglijk dat daar door de staat van onse gemeente voor soo veel haar inkomsten aanbelang(t) zeer beswaart is, de reden is om dat hare affekten vele in landerijen zijn bestaande daar af zij nevens andre landen die onkosten moeten drage, en dat de huerders van de landen niet in staat zijn om de volle huer te betale, altoos zoo eist de reden dat de mensen van 't land dat geunendeert is en het koren door het water is verdorve, dat daar af geen volle huer en kan betaalt worde, en zoodanijge zijn de meeste landerijen die onse gemeente zijn toe behoorende, behalve datse aan de noortsijde in de polder die nog onbedijkt leidt en nu al over de twee jaren is geunendeert, een kappijtaal verliest waar af zij jaarlijks de inkomste had van 2 dui(ent) gul. kappijtaal, daarse zedert niet af heeft genote en geen apparensie is om zoo lange het onbedijkt blijft iets af te konne profijtere

en als het al bedijkt wert, gelijk onder den goddelijken zegen te hopen is, zoo moet het nog eenijge jaren aanloope eerder van die landen iets kan genote worde, zoo dat onse gemeente (die anders door Gods dierbaren zegen in een redelijke staat was) in ongelegenthz. is gebragt, en niet in staat sal zijn om haar selfs uit dese swarighz. te redde, en haar arme en nootlijdende bequamelijk gelijk het wel betaamde te konne schoudere, de wijle de geltmiddelen ontbreke, en bij dese toestant van tijt geen kapijalen en konne op geligt werde, nog geen landerien en konne vernegoseert werde als geswaarde zijnde, en zoo ook niet de hijpotequen waar op het kapijtaal verhijpoteekt is, en ook geen gelt en kan genegoseert werde op eenig kapijtaal dat zoo van de zee overstroomt wert, ja daar voor geheel open legt eenig gelt te negoseren, soo dat wij in dese onse uiterste ongelegenthz. ons genootsaakt vinde ons te adressere aan uwe onse waarde mede broederen dat het uwe moge behage een middel uit te denken om onse gemeente voor een jaar a twee wat te assijstere, in welke tijt wij hope dat de almogende God na sijne oneindijge goedertierenhz. zelfs middelen zal verordijnere en de herten van de H. mog. heere staten van Hollandt met meedoogenthz. zal aandoen, soo danig datse in konsijderasie zulle neme de elendijge staat van eijland, en zoo vele honderde van ingesetenen om de zelve niet tot de uiterste elende te late vervalle en dit eijland tot een projt te geve voor 't woedende element des waters, maar wij meine dat wij door de oneindijge goedhz. Gods van de intensie van de Edel mogende heere staten van Holland eenig zins versekert zijn datse alle mogelijke middelen zulle aanwende om onse eijland weder in een gewenste staat te herstellen, ten welken eind selfs hier vier van de Edelmogende gekomijteerde zijn geweest om een nauwe inspeksie te neme en ordre te stelle dat dit eijland weder in staat mogt gebragt worde want zonder dat soo en kan dit eijland (naar menselijk bedenken) niet langer als een jaar a twee van de inwoonderen bewoont worde, waar door dan ook zekerlijk onse gemeente tot niet zoude kome, en wij genootsaakt zoude zijn een ieder een goet heen kome te soeke, maar wij hope en vertrouwe dat die goedertieren Vader na zijne oneindijge goedertierenhz. ons nog zal vellijge, en zijn kerk en gemeente alhier nog in staat sal houde nevens de op en ing(e)setenen van dit eijland, en indien wij dit door Gods overdierbare goethz. moge bereike zoo meine wij door zijn overdierbaren zegen in korte jaren weder in staat te zijn om ons niet allen selfs te konne mainteneren, maar ook om des noots zijn aan andre nootlijdende broederen de hulpende hand te bieden. Siet geliefde en veel geagte broederen hier een kort verhoog van de seer bedroefde en erbermelijke staat van onse gemeente en de noot die ons dringt om uwe assijstentie te versoeke

niet twijfelende of uE. zult in dese hoogste ongelegentz. een middel uitdenke door een broederlijke mededoogentz. tot onser assijstentie op dat onse arme ledematen naar behooren moge geassijsteert worde waar op ons verlatende, zulle naar middelijke groete uE. bevele Gode ende den rijken worde zijner genade. Verblijvende uE. toegenegte vrienden en broederen in Kristo Jesu, den dienaren en opsienderen van de vereenigde Vlaamsche en Waterlandse doops-gesinde gemeente Kristij resederende in den eilande van Goeree, en was onderteikent van Maarten Tanis, Jakob Jakobse, Jan Bosland, Teunis Jakobse en Koomburg Kastelein

Adij in 't eiland van Goeree in 't Oud dorp den 9 Meij 1717

Desen de vergaderinge voorgelesen zijnde is eenpariglijk geoordeelt noodig te zijn dat onse gemeente in dese ongelegentz. moeste geassijsteert werde, en daar aan onsen dienaar M. Tanis (die desen had opgelevert) gevraa(g)t met hoe veel gelt jaarlijks voor 2 a 3 jaren dese gemeente konde geassijsteert werde en is daar op versogt hondert gulden jaarlijks, twelk is gekonsenteert, waar af onsen dienaar thuis gekomen zijnde heeft raport gedaan.

1717 den 25 Octob. heeft onsen dienaar des woort M. Tanis onse gemeente bedient met het H. avontmaal

1718 op den eersten Paasdag zoo heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis onse gemeente bedient met die H. ordonansie des H. avontmaal

Den – Meij is ons een uitschrijving brief ter hand gekome van de zosijteits vergaderinge tot Amsterdam om tegen den 18 Meij in die vergaderinge eenijge gekomijteerde haar te laten vinde en is daar op geresolveert dat onsen dienaar M. Tanis beneven Jan Bosland die komissie zoude waarneme, die dan den 18 Meij in de vergaderinge zijn verschene en volgens de voorgaande resoluissie van den jare 1717 op onse proposiessie genome om aan dese gemeente voor 2 a 3 jaren 100 gulden jaarlijks te kontribeweren, wegens de geledene schade door de unendassie, en is doen aan onse gekommijteerde een som van hondert gulden aan getelt waar af de gekomijteerde thuis gekomen sijnde verslag aan 't kolesie hebbe gedaan.

1718 den – Octob. heeft onsen dienaar des woort M. Tanis dese gemeente bedient met die H. ordonansie van des H. avontmaal

1719 den 2 April heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis na gedane predikasje de broederen versogt binnen te blijve en aan haar voorgesteld de namen van agt persoonen die haar hadde aangegeve om op de belijdenisse haars geloofs door het H. doopsel de gemeente ordentelijk te moge ongelijft worde. De namen van de selve zijn Jan Kornelisse den Eersamen, Pieter Janse van den Bliet, Klaas Jansse Verduin met Anneken Jans van den Bliet, Anneke Pieters, Janneke Kornelis Roon, Nijsjen Arens Laeuwe en Jakomijnjen Arens Laeuwe en alsoo niemant iets tot verhinderinge heeft in gebragt ten laste van dese bovengemelde persoonen is goetgevonde dat deselve door het H. doopsel de gemeente zoude ingelijft worde

Den 9 April heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis dese boven genoemde agt persoonen door 't H. doopsel de gemeente ordentelijk op de belijdenis hares geloofs ingelijft

Den 16 April wesende den eersten Paasdag zoo heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis onse gemeente bedient met die H. ordonansie van des Heeren H. avontmaal

Den – Meij is ons een uitschrijving-brief ter hand gekome van de zosijteids vergadering te Amsterdam om iemand uit ons kolesie te komijtere om op die vergaderinge te verschijne, en is door missijve die vergaderinge bedankt voor hare genegenthz., en dat wij zoude zien onder Godes zegen ons selve te helpe zonder verder assijstentie.

Den – October heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis onse gemeente bedient met die H. ordonansie van des Heeren H. avontmaal.

1719 den 3 Desemb. zoo heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis naar gedane predikasje de broederen binnen versogt te blijve ter oorsak om een ander dijaken dienaar te ordoneren in de plaetse van den overlede Koomburg Baltense Kasteleijn en heeft de stemmen opgenome en zijn als volgt

M. Tanis	stemt	Tijs Maartense
Jan Bosland –		Tijs Maartense
Jakob Jakobse –		Klaas Verduin
Aren Teunisse –		Willem Bosland
Aren van Wage –		Jan Korn. den Eersame
Barent van Loo –		Flip Doeland
Jan Kornelijse –		Tijs Maartense
M. Huisman –		Tijs Maartense
Steven Jongeling –		Tijs Maartense
P. Bouwensse –		Tijs Maartense
Jeremijas Jobse –		Aren Teunisse Laeuwe
Jan Pietersse –		M. Huisman
Mees Maartense –		Pieter Bouwense
Willem Bosland –		Tijs Maartense
Tijs Maartense –		Jan Kornelisse den Eersame
Jan Verduin –		Tijs Maartense
Klaas Verduin –		Tijs Maartense

Zoo dat doen de meeste stemmen zijn gevalle op Tijs Maartense, die eenparig is verkose tot een dienaar van dese gemeente, en de zelve heeft doen ook den dienst aangenome. De Heere geve dat hij de selve waardiglijk mag bediene tot eere van zijn Goddelijke naam tot opbouw van zijn gemeente en zaligheid zijner ziele

1720 den 17 Meert heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis naar gedane predikasje de broederen versogt binnen te blijve en haar voor gestelt de namen van vijf persoonen die haar hadde aangegeven om op de belijdenisse haares geloofs de gemeente ordentelijk te werde ingelijft, en zijn met name Abram Roon, Flip Roon, Willem Janse Verduin en Lenoorje Joos, en Piernelle Klaas Verduins, en alsoo niemand eenijge wettige verhinderung tegens dese heeft ingebragt is geresolveert dat haar versoeck mag voldaan worde

Den 24 Meert heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis de boven gemelde vijf persoonen door het H. doopsel op de belijdenis haares geloofs de gemeente ordentelijk ingelijft

1720 den 31 Meert heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis dese gemeente bedient met die H. ordenansie van des Heeren H. avontmaal

Den – Meij is ons een uitschrijvingbrief van de zosijteits vergadering van Amsterdam ter hand gekome waar in versogt wiert dat eenijge gekommijteerde uit ons kolesie op die vergaderinge zoude verschijne, en is door een missijve beantwoort

Den 27 Octob. heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis onse gemeente bedient met die H. ordonansie van des Heeren H. avontmaal

1721 den 26 Januarij heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis naar gedane predijkasie versogt de broederen binnen te blijve om een ander dijaken dienaar te verkiesen in de plaatse van de overledene vrint Teunis Jakobse, en alsoo de vrund Jan Bosland doe liefde te dissijstere van zijn dienst, en versogt dat een ander in zijn plaatse zoude gestelt worde, zoo is eindelijk naar veel debaterens over ende weder het selve hem toe gestaan en zijn doen twee dijaken dienaren verkose en de stemmen daar toe opgenomen zijn als volgt

M. Tanis	stemt	Jan Kornelisse den Eersame, Willem Bosland
Jan Bosland –		Aren Doeland, Klaas Verduin
Tijs Maartense –		Aren Doeland, Jan Kornelisse den Eersame
Flip Doeland –		Maarten Huisman, Aren Klase
Willem Verduin –		Steven Jongeling, Willem Bosland
Jan Verduin –		Steven Jongeling, Willem Bosland
Klaas Verduin –		Jan Korn. den Eersamen, Steven Jongeling
Willem Bosland –		Jan Korn. den Eersame, Steven Jongeling
Abram Roon –		Jan Kornelisse den Eersame, Steven Jongeling
Jan Pieterse –		Jan Korn. den Eersame, Steven Jongeling

Vervolg der stemmende broederen op den 26 Januarij

Abram Speeljaart	stemt	Aren Doeland, Flip Doeland
Aren Klase –		Aren Doeland, Willem Bosland
Jeremijas Jobse –		Aren Doeland, Willem Bosland
Maarten Huisman –		Willem Bosland, Flip Doeland
Pieter Bouwense –		Steven Jongeling, Jan Korn. den Eersame
Steven Jongeling –		Aren Doeland, Jan Korn. den Eersame
Jan Korn. den Eersame –		Steven Jongeling, Willem Bosland
Jakob Jakobsse –		Steven Jongeling, Jan Korn. den Eersamen

Zoo dat de meerder stemmen bevonde wierde te zijn op Steven Jongeling en Jan Kornelisse den Eersame die doe ook tot den dijaken dien(s)t in dese gemeente zijn aangestelt en de zelve hebben aangenome. De Heere geve datse dien dienst lange vreedsamelijk tot Gods eer tot opbouw zijner gemeijnte en harer zielen zaligheid moge bediene.

Den 30 Meert heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis naar gedane predikasje versogt dat de broederen wat zoude binne blijve en heeft haar voorgesteld de namen van vier personen die haar hadde aangegeve om op de belijdenis hares geloofs door het H. doopsel de gemeente te moge ingelijft worde, en zijn dese Lijnje Kornelis den Eersame, Adriaanje Willems Amerant, Zusanna Roons, Teunje Jakobs Breen, en alsoo niet tot verhinderung van dit haar goet voornemen van iemant wiert ingebragt, zoo is eenpariglijk bij de dienaren en broederen verstaan datse door het H. doopsel de gemeente mogte ingelijft worde

Het welk op den 13 April daar aan volgende door onsen dienaar Maarten Tanis is voltrokke. God geve dat het mag diene tot eere van zijn H. naam tot opbouw van zijn kerk en harer zielen zaligheid

1721 den 14 April op den 2de Paasdag heeft onsen dienaar des woorts M. Tanis onse gemeente bedient met het H. avondmaal

Ende is doen bij het kolesie van onse dienaren geresolveert en verstaan om driemaal des jaars de H. ordonansie van het H. avondmaal te onderhouden, als eens in den aanvank van 't jaar, eens op Paasschen en eens in 't laaste van Augustus.

Den 31 August. heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis onse gemeente bedient met die H. ordonansie des Heeren avondmaal

1722 den 4 Januarij heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis onse gemeente bedient met die ordonansie van 't H. avondmaal des Heeren.

Den 22 Meert heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis naar gedane predikasje de broederen versogt wat binnen te blijve en heeft aan haar voorgesteld de namen van drie personen die haar aangegeven hadde om op de belijdenisse hares geloofs door het H. doopsel de gemeente ordentelijk te werden ingelijft, en sijn met name dese Klaas Klaasse Verduin, Pieternelle Klaas Verduins, Neelje Jans Verduins, en alsoo niemant eenijge wettijge verhinderungte tegens dese genoemde personen heeft ingebragt, zoo is eenparig bij de dienaren en broederen verstaan dat die personen haar godsvrugtig versoeck moge voldaan werde

Den 29 Meert heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis die voornoemde vrinden op de belijdenis hares geloofs door het H. doopsel de gemeente ordentelijk ingelijft. God geve dat sij hare lofte warelijk volbringe en vrugten der bekeering waardig tot in den grijsen ouderdom toe mogen voortbringe

Den 5 April heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis onse gemeente bedient met het H. avontmaal des Heeren

Den 30 Augustij heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis onse gemeente bedient met de heilige ordonansie van des Heeren H. avontmaal

1723 den 3 Januarij heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis onse gemeente bedient met die heilige ordonansie van des Heeren H. avontmaal

Den 22 Augustij heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis onse gemeente bedient met die heilige ordonansie van des Heeren H. avontmaal

1724 den 9 Januarij heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis onse gemeente bedient met die heilige ordenansie van des Heeren H. avontmaal

Den 2 Meert heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis naar gedane predikasje versogt dat de broederen wat zoude binnen blijve en heeft haar voor gestelt de namen van vijf personen die haar hadde aan gegeve om op de belijdenis hares geloofs door 't H. doopsel de gemeente ordentelijk te werde ingelijft en alsoo niemand der broederen iets wettigs ter verhinderung en heeft ingebragt, soo is geresolveert dat de voorgestelde personen op de belijdenisse hares geloofs de gemeente zoude werde ingelijft, de namen der selve zijn Flip Kornelisse den Eersame, Jakomijnje Kornelis den Eersame, Marijje Jakobs Breen, Neelje Klaas Verduins, Amploonje Willems Amerant

Den 9 Meert heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis dese boven genoemde personen op de belijdenis hares geloof ordentelijk door 't H. doopsel de gemeente ingelijft. God geve datse hare beloften bij het doopsel afgelegd heiliglijk beleve

Den 16 April heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis onse gemeente bedient met die heilige ordonansie van des Heeren H. avontmaal

Den 13 Augustus heeft onsen dienaar des woorts Maarten Tanis onse gemeente bedient met die heilige ordonansie van 't H. avontmaal des Heeren

Op dato dees 24 Novemb. heb ick Claas Cornelisz Jong aldereerst op Goereede in Oudt dorp de Vlaamsche doopsgemajnte bedient met de predijkaatie, tot tweemaal op die eene sondagh en naa sterck aanstaan der vrinde noch een week over gebleven, en op den 1 Desemb. noch tweemaal gepreedijkt en doen maandaaghs den 2 dito vertrocken van Goeree smorgens ontrent 7 uere en effen naa 12 uere al in Spijkenes onder Godts zegen thuis

Alles bij sieckte en swackheeden van den ouden getrouwen leraar Maarten Taanes.

22 Desemb. Adrijaan Corn. Jongeian gepredijkt op 't landt Goeree in Out dorp in de Vlaamsche doopsgesinde gemeente en eersten karsdagh daar aanvulligende oock noch al om de swackhait van de getrouwe vrint Maarten Tanes, hoewel dientijts in reedelijke beterschap

Daar naa heeft Maarten Taanes door Godts genaade in reedelijke staat des lichaams en der ziele gekomen sijnde, noch maals met kloeke moed en ijver sijn gemeente met een lange en kostelijke predijkaatie bedient, en daar op is kortelijk door 't believeen des allemachtigen hem de boode des doodts ontmoet, en wederom door een koude koors de siekt hervattende, na een etmaal of twee stil en voor het aansien sagt in den Heere gerust, hebbende de gemeente op 't landt Goeree in Oudt dorp over de 23 jaare getrouw bedient met de leere uit Godts woort, want hij van Zirkzee aldaar op Oudtdorp gekomen is vollijgens de aantaijkeningh van sijn eijgen handt hier boven in 't jaar 1703 op den 15 Novemb. en gerust 1727 Januarij begin

Kortelijk daar opvollijgen een brief en van mij antwoordt weerom, om op den 2 Feb. soo de Heere toelaat en voltrocken door Godts goethait 2 Korint. 5 v 2 a 3, want oock in deesen suchte wij en verlange met onse achtermiddaags 1 Pet. 4 v 7 het eijnde allerdinge is nabij en toen van de dijaakenij als Jacob Jacobs, Steven Eras., Jan Corn., Tijs Maartens de plaats aan mij gerekomedeert en van mij aangenoomen in volkomen ackoort met besluit van 6 weeke tijdt om mijn gedoen tot Spijkenes op te effenen en alsoo dingsdagh aanvulligende den 4 Desemb. van Goeree af weer vertrocken op Ellevoet en voorts na Den Briel en daar vernacht en sanderdaags thuis tot Spijkenes

De 16 Maart 1727 heb ick mijn afschajjt predijkatie gedaan tot Spijkenes en maandagh daar aan vollijgende den 17 dito het huijsraat gepackt, en dingsedagh daar aan volligende den 18 dito het inboedel en alles sloop, en mooi weer, een oostelijk wintie, van Spijkenes af gevaaren naa Goeree en seer gemakelijk savonts aant Goereedse hoofd, en daar uit gestapt en naa Goeree gegaan en daar die nacht gebleven, en woonesdagh den 19 dito heel mooi weer, sonne schijn, oost wint, het huijsraat en alt inboedel van stadt op dorp gebracht int huijs de woonplaats aan de Meniste kerck, en alsoo met ons vieren ick Claas Cornelisz met mijn vrouw Maartien Crelis, Lijsebet en Jaan aldaar gekomen 1727 den 19 Maart

En hebbe gevonden aan leedemaate soo broederen als susteren in stee als land en dorp, soo op de lijst staat hier achtervollijgende in de Vlaamsche doopsgesinde gemeente al hier in Goeree op Out dorp.

Broederen stadt:

Jan Cornelisz de Eersame
 Steven Erasmus Jongelingh
 Jan Verduijn
 Wullem Verduijn
 Claas Verduijn
 Klaas Verduijn sijn soon
 Fulp Cornelis de Eersame
 Barent van Loo

Broederen in 't landt:

Abram Speeliaar
 Jan Boslandt
 Tijs Maartens
 Wullem Pouwelus
 Jacob Jacobs
 Mees Maartens
 Jop Sijmons

Broederen in 't dorp:

Maarten Taanes de jonge
 Pietter Bouwens
 Abram Roon
 Fulp Roon
 Adrijaan Doelandt
 Fulp Doelandt
 Maarten Smit

Ons sellefs 3:

Claas Cornelisz Jongeian

Susteren stadt:

Klaartie Fulphs
 Neeltie Claas Verduijn
 Pieternel Claas Verduijn
 Susanne jonge Claas Verduijns vrouw
 Jannetie Ladders
 Arijaantie Jan Verduijn vrouw
 Neeltie Jans van Verduijne dochter
 Annetie Pietters Steven E. vrouw

Susteren in 't landt:

Susanne Pouwelus Jan Boslands vrouw
 Lijsebet Pietters Tijs Maartens vrouw
 Leenoortie Joost
 Neeltien Wouters
 Niesie Arents
 Jacomijntie Arents
 Lueentie Jacob Jacobs wijf suster
 Maartien Jacobs Jacobs dochter
 Sijne Zijmons Mees Maartens vrouw
 Neeltie Maartens
 Levijntie Aarnouds de Vlieger
 Jesijntie Wouters

Susteren in 't dorp:

Arijaantie Wullems
 Amploontie Wullems
 Jannetie Maarten Taanes vrouw
 Dijna Pietter Bouwens vrouw
 Maartien Claas Adrij. Doeland vrouw
 Jacomijntie Maarten Smits vrouw
 Susanne Arents backster
 Tueentie Arents
 Susanne oude Maarten Taanes vrouw

Maartien Crelisz

Lijsebet Claas

Te saamen: 54 leedemaate deese alsoo levende woonende gevonden bij ons komst in stee,
 land en dorp Goeree

De leedemaate die gestorreven zijn	dato in maart
1727	
Susanne Taanes Maarten Tanes vrouw	– Maij
Klaartie Fulps gerust op de	6 Septemb.
Claas Verduijn de jonge gerust op de	14 Desemb.
Luentie Jans Jacob Jacobs wijfs suster	15 Desemb.
1728	
Jan Verduijn gerust op de	8 April
Wullem Pouwelus gerust op den	3 Maart
Neeltie Wouters gerust op den	29 Septemb.
Adrijaan Doelandt gerust op den	1 Octob.
Jop Sijmonts gerust op den	19 Desemb.
1729	
Leenoortie Joost gerust op den	3 Augustus
Arijaantie Willems gerust op den	30 October
1730	
Ullerijk, Switserse broeder, gerust op den	4 April
Fulp Doeland is gestorven op den	18 Junij
Jacob Goeree in stee na lange pijn gerust op dees	22 Julij
Jantie Cornelis Roon gerust op den	27 Novemb.
Jantie Joost gerust een wijnigh laater	27 Novemb.
1732	
Abram Speeljaar gerust in der nacht tusschen den 11 en 12 Januarij	
Fulp Roon in de Kokuit gerust den 24 Junij sachtermiddag 4 uere	
Claas Claassen Verduijn gerust op den 30 Augustus snagts 12 uere	
Mees Maartens gerust den 14 Desember	
1734	
Adriaan, de lapper in stee, gerust smorgens 13 April	
1735	
Neeltien Mees gerust op den 21 Januarij in de morgenstont	
1736	
Jesijntie Wouters gerust Maart 24	

Bijkomst door de Cristelijke waaterdoop jaar 1728 Maart 21

Leenoortie Meeses, Nijsie Gijsberts, Jannetie Joost, deese gelijk op de bovenstaande dato

1729 April 10

Neeltie Meeses, Arijaantie Tijsses, Lijntie Jans Verduijn, Antie Claas Verduijn, Krelijs Gijssebarts, deese gelijk op de boven staande dato

1730 Januarij 1

Ullerijk, door atistacie een Switserse broeder aangekomen

1731 Maart 18

Wouter Adriaansz, Henderijk Meses Claas Verduijns swager, Maarten Tijssen Tijs Maartens soon, Maartien Meses Mees Maartens dochter, dees gelijk op de boven staande dato door den doop bijgekomen

1732 April 6

Leenoortie Gijsbertsz, alleen door de doop bijgekomen

1733 Maart 29

Pouwelis Willemsen, Maarten Huijgen, dese twee personen op de boven staande dato door de doop bij (gekomen)

1734 April 18

Jacob Jacobsen, Pauwelus Jansen Boslant, dese twee op de bovenstaande dato

1735

Teunes Jantie Lodders soon. Jantie Jans Jan Verduij(n)s dochter, dese twee door den doop bijgekomen 3 April

Op het jaar 1733 is op het verzoek door gedrukte brieven van Amsterdam, van voorkomende nooden ontrent eenige verdruckte broederen uit het koninkrijk van Pruisen, Dankswijk, Koningsbergen, hier in onse gemeente een coleckte gedaan, naa de predijkaatie int poortaal met de buijdel staande, in komen somma f 57 - 13 - en daar is toen bij gedaan door de dijaakens van de arme goederen tot een somma van 150 gulden. Dat is toen heene gebracht naar Amsterdam door Klaas Cornelis Jongei. aan de ontfanger Pauwelis van Voorts, soo de brieven uit wijsen dato 11 Maij 1733

Adrijaan Cornelisz Jongeian, leraar der doopsgesinde geme(e)nte tot Middelharnis en Somerdijk, is op dingesdagh savonts de klock ontrent naa 't seggen 10 euren gerust door de doot den 27 Julij 1733 en is saaterdagh daar aanvolligende den 1 Augustes begraven

Claas Cornelisz Jongeian, sijn broeder, leeraar der doopsgesinde op Goeree, sijnde met lijck ter begraafvenis, en heeft sondagh aanvolligende den 2 Augustes de lij(k)predijkaatie gedaan uit den 90 Salm v 12: Leert ons alsoo ons daage tellen op datte wij een wijs harte bekomen. En sachtermiddaags noch raijs preedijkt uit Jacobus Cap. 4 v 13, 14, 15: Wel aan alle gij die daar segt: wij sullen heden ofte morgen in alsulken stadt gaan en aldaar een jaar overb. etc.

Claas Cornelis Jongeian heeft die weeken daar naa op vrijdagh den 21 Augustes tot Middelharnes de Cristelijke waaterdoop bedient aan drie persoonen: Jan Claasen Jongeian sijn soon, en Woutter Matijs van Hooijdonk, de swaager van Cornelisz ten Bleeker, een Rooms katolijk man, komende tot een groote veranderinge, dat hem allang op sijn hart geleege hadden, soo hij door klare blijke vertoonde, en Korsijaans vrouw de dochter van Cornelis ten Bleeker, Mateus 28 v 19 a 20. En sondaagh daar aan tot Middelharnes het aavontmaal onderhouden, tekst uit 1 Joan. 1 v 7: Indien datte wij in het licht wandelen gelijk als hij in het licht is, soo hebben wij gemeenschap. Sachtermiddag op dien dagh tot Somerdijk uit Mat. 16 v 24: Soo iemant achter mij komen wil ende mij naavolligen die versaaken

163

Leedemaaten die gestorven sijn – dato

1737

Zacharijas Doelandt is gerust den 18 Septemb.

1739

Leenoortie Mees vrouw van Maarten Huigen gerust 22 Febrewarij
Jacomijntie, Smits vrouw gerust op den 18 Julij
Maartien Claas, naast ons deur gerust 30 Augustus

1741

Jacomijntie Aris, de vrouw van Aerjen Cobes, is gerust 2 Maij
Jan Willemsen, Pouweles Willems broed., aen de pocke gerust 9 Desemb.
Maartien Mees, twee weken daar na aen de pocken gerust 22 Desemb.

1742

Teuntie Aeriens, suster van Wouter en Susanna, gerust 28 Maij
Anne Pietters, Steven Erassemens vrouw, gerust 27 October

1743

Maarten Smit gestorven op den 28 April
Jan Boslandt gestorven op den 16 September
Barent van Loo gestorven op den laasten Desemb.

Bijkomst door den Cristelijke waaterdoop jaar 1738 den 30 Maart

Jan Jansen Verduijn, op de boven sta(a)nde dato door den doop bijgekomen

Jaar 1739 den 22 Maart

Jan Willems(e)n, op de bovenstaande dato door den doop bij(ge)komen
Neeltie Jans Boslandt, neffens die bovenst. door den doop bij(gekomen)

1743 den 7 April

Erasmus Stevens, door den doop bijgekomen op 7 April

Claas Stoffels, door den doop bijgekomen 7 April

Lijsebet Crelis Speeljaars vrouw door den doop bijgekomen 7 Apr.

Susannijtie Maartens Tanes, door den doop bijgekomen 7 April

Susannijtie Pietters, Pietter Bouwens dochter, door den doop bijgeko. 7 Apr.

Dese vijf sijn te gelijk door den doop bijgekomen

Aan leedemaaten, zoo broederen als zusteren, zo binnen Goeree, Ouddorp en int lant, gelijk zij op de lijst staan, die hier na volgt, in de Vlaamsche doopsgesinde gemeente in het eilant Goeree in het jaar anno 1744.

Broeders in Goeree:

Jan den Eersamen
 Philip den Eersamen
 Tuunes Hollaar
 Willem Verduijn
 Jan Verduijn
 Erasmus Jongelingh

Susters in Goeree:

Aariantie Willems Boogh
 Jannitie Lodders

Broeders binnen 't Oudtdorp:

Pieter Bouwentze
 Abram Corneles Roon
 Maarten Tanes
 Maarten Huijge

Susters binnen 't Oudtdorp:

Dina Maartins Tanes
 Aploontie Corneles Roon
 Lavijntie Arnouds
 Zinaa Simons
 Susanna Arints Lauwe
 Linoortie Gisberts
 Zusannitie Maartins

Broeders op het lant:

Jakob Jakobs Breen de oud(e)
 Tijs Maartinze Breen
 Maarten Tijssen Breen
 Jakob Jakobs Breen de jon(ge)
 Paulus Willimze Boslant
 Wouter Arenze Lauwe
 Corneles Gijsbartze Speeliar
 Paulus Jansen Boslant
 Klaas Stoffels Broekman

Susters op het lant:

Lijsbart Pijters
 Maartie Jakobs Breen
 Zusanna Paulus
 Neelte Maartens Breen
 Zusanna Paulus
 Aarijaantie Tijs Breen
 Neeltie Jans Boslant
 Lijsbet Speeliar

En mij zelven

Enno Wiersema

Makende te zamen getal van 37 leedemaate

167

De tot leedemaaten van de gemeente geworden zijn

1745

Jan Fransen de Blijker en zijn vrouw Jannetje (Jans) Verduijn, deze beiden door atestacie zijn bijgekomen den 1 Janua.

Willem Roon

Maartie Phieleps, te samen door den doop bi(j)gekomen den 11 April

Leedemaaten (die) gestorven zijn

1745

Paulus Jansen Bosland gerust 6 Junij

Maarten Huijge gerust 11 October

Ledematen heb ik hier in de Vlaamsche doopsgesinde gemeente gevonden zoo alse op de lijst staan die hier na volgt, van het eijland Goedereede, in het jaar 1745

Broeders in den stad:

Jan Cornelus de Eerzame

Tuinens Hollaar

Fijlip Cornelus de Eerzame

Willim Verduin

Jan Verduin

Erasmus Jongeling

Jan Fransens de Blijker

Zusters in den stad:

Ariaantie Willems Boog

Jannetie Lodders

Jannetie Jans Verduin

Broeders binnen het Outdorp:

Pijter Bouwense

Abram Cornelus Roon

Maarten Tanus

Susters binnen het Outdorp:

Dijna Maartens Tanus

Amploontie Cornelus Roon

Lewijntie Arnouds

Zijna Zijmons

Zusanna Arents Lauwe

Lijnoortie Gijsberts

Zusannetie Maartens

Broeders op het land:

Tijs Maartens Breen

Jakob Jakopps Breen

Paulus Willems Bosland

Wouter Aarens Lauwe

Cornelus Gijsberts Speeliaar

Claas Stofvels Broekman

Willem Roon

Susters op het land:

Lijsbert Pijters

Maartie Jakoobs Breen

Zusanna Paulus

Neeltie Maartens Breen

Arriaantie Tijsses Breen

Neeltie Jans Bosland

Maartien Fijlips

Lijsbert Speeliaar

En mij selven Egbert Sijtses Hoekstra makende een getal ledemadens van: 36

Die tot leedmaten van de gemeente zijn geworden

Maartie Jans Vijfpond, door addijstatie bekomen

Te zamen door den H. waterdoop op de belijdenis des geloofs de christelijke doopsgezinde gemeee(n)te te Goeree toegedaan op den 30 Maart 1749:

Cornelus Abrams Roon
Klaas Klaasens Verduin
Zusanna Philips Roon
Maartie Abrams Roon
Levintie Jakobs Goeree
Neeltie Wouters Lauwe

Leedmaten die gestorven zijn:

Maarten Tijsens de Breen	den eersten, den 27 November 1745
Jakoob Jakoobs de Breen	den tweeden, den 14 Julius 1746
Zusanna Arens Lauwe	den derden, den 1 November 1746
Jan de Eersamen	den vierden, den 6 October 1747
Zusanna Paulus Bosland	den vijfden, den 7 Januarius 1748
Jannetie Jans Verduin	den zesden, den 28 Januarius 1748
Tijs Maartens Breen	den sevenden, den 8 Maijus 1748
Dina Maartens Tanus	den agsten, den 12 November 1749
Pieter Bouwens	den negenden, den 15 Februarius 1751
Jan Fransens	den tienden, den 10 April 1751
Ariaantie Willems Boog	den elfden, den 13 Desember 1751
Cornelus Abrah. Roon	den twaalfden, den 7 Augustus 1752

De tijd mijner komst 1755 den 1 Jan. het begin mijner dienst van 12 dato

Dit zijn de leden die ik Sjoerd Zijtses Hoekstraa alhier in de Vlaamse Mennonite gemeente op het eiland van Goeree, soo stad, land of dorp gevonden heb, doe ik als leeraar in de gemeente gekomen ben

1705 Sinaa Sijmens, is gedoopt den 15 Junius en is gestorven den 17 Maius 1759

1705 Neeltie Maartens Breen, is gedoopt den 15 Junius

1708 Elijsabet Piters van der Meide, is gedoopt den 14 Octo.

1716 Maarten Maartens Tanis, is gedoopt den 5 April en is gestorven den 10 Maart 1755

1716 Jannetie Lodders, is gedoopt den 5 April

1720 Abraham Cornelis Roon, is gedoopt den 24 Maart

1720 Willim Janse Verduin, is gedoopt den 24 Maart

1721 Susannetie Cornelis Roon, is gedoopt den 13 April

1724 Filip den Eersamen, is gedoopt den 9 Maart

1724 Maartie Jakobs Breen, is gedoopt den 9 Maart

1729 Cornelis Gijsberts Speeljaart, is gedoopt den 10 April

1729 Arijaantie Tijssense breen, is gedoopt den 10 April

1731 Wouter Arense Lauwe, is gedoopt den 18 Maart

173

1732 Linoortie Gijsberts Speeljaart, is gedoopt den 6 April

1733 Paulus Willims Bosland, is gedoopt den 29 Maart

1734 Jakob Jakobse Breen, is gedoopt den 18 April

1735 Tuunis Hollaar, is gedoopt den 3 April

1738 Jan Janse verduin, is gedoopt den 30 Maart

1739 Neeltie Jans Bosland, is gedoopt den 22 Maart

1743 Erasmus Stevens Jongeling, is gedoopt den 7 April

1743 Klaas Stofvels Broekman, is gedoopt den 7 April

1743 Elijsabet Bogermans, is gedoopt den 7 April, van de grote kerk overgekomen

1743 Susannetie Maartense Tanis, is gedoopt den 7 April

1745 Willim Abrahamse Roon, is gedoopt den 11 April

1745 Maartie Filipse Roon, is gedoopt den 11 April

1749 Klaas Klaasse Verduin, is gedoopt den 30 Maart

1749 Susannetie Filipse Roon, is gedoopt den 30 Maart

1749 Maartie Abrahams Roon, is gedoopt den 30 Maart

1749 Lawijntie Jakobse Goeree, is gedoopt den 30 Maart

1749 Neeltie Wouters Lauwe, is gedoopt den 30 Maart

1724 Amploontie Willems Ammerant, is gedoopt den 9 Maart

Dese volgende zijn van mij selve gedoopt:

1756 Jakobus van Soest, is gedoopt den 4 April

1758 Willim Paulus Boslant, is gedoopt den 19 Maart

1758 Cornelis Filips den Eersamen, is gedoopt den 19 Maart

1759 Arent Wouters Lauwe, is gedoopt den 1 April

1759 Maarten Paulus Bosland, is gedoopt den 1 April

1759 Maritie Sacharias Doelant, is gedoopt den 1 April

1759 Jannetie Jakobs Breen, is gedoopt den 1 April

1759 Eliesabet Maartens Breen, is gedoopt den 1 April

Maarten Tanes beroepen van Zzee op den 5 Augustij 1703, eerste predicatie gedaan 18 Novb. 1703, alhier gestorven in 't begin van Januarij 1727.

Claas Cornelisz Jongejan alhier beroepen volgens aanteekening van zijn eigen hand den 2 Februarij 1727, heeft alhier leeraar geweest ontrend 18 jaaren, want weegens zijne hoogen ouderdom heeft hij zijn dienst hier needergelegd op den 16 Augustus 1744 en is met der woon na Zaandam vertrokken

In zijn plaats wierdt beroepen Enno Wijrsema, proponent te Groningen. Zijn intrede heeft hij gedaan den 20 7br 1744 des agtermiddags, na des morgens in den H. dienst bevestigd te zijn door Jan Kromhuizen, leeraar te Middelharnis. Zijn E. is van hier beroepen & vertrokken na Winterswijk in Gelderland, en zijn afscheidspredikatie gedaan 21 November 1745.

Egbert Hoekstra, proponent, wierdt kort na dat E. Wijrsema het gem. beroep had aangenomen alhier in zijn plaats beroepen, welke 28 Novemb. 1745 's morgens door den E. Wijrsema bevestigd zijnde, 's nademiddags zijn intrepredikatie deedt.

Hij wierdt van hier beroepen na Groningen ?waerds zijn E. na den 17 November 1754 zijn afscheid gepredikt te hebben vertrokken is.

In zijn plaats is beroepen zijn broeder Sjoerd Hoekstra, leeraar te Aalsmeer. Zijn E. deedt den 12 Januarij 1755 zijn intree-reede. Hij wierdt vervolgens na Embden beroepen en deedt den 7 October 1759 zijn bescheid.

Alvoorens is hier op den 23 in zijn plaats beroepen Hendrik van Gelder, proponent te Amsterdam, gelijk blijkt uit de volgende brief

Copije

Eerwaarde en veel geagte vriend & broeder in Ctus. Hendrik van Gelder. Ueerwaarde zijt van ons gewenscht genade, vrede en zaligheid. Alzo het God in zijne hooge en aanbiddelijke voorzienigheid behaagt heeft onsen leeraar Sjoerd Hoekstra van hier na Emden te verplaatsen, zo zijn wij in rijpe overweeging gekomen om wederom onse plaatze of gemeente met een leeraar te verzorgen. Zo hebben wij dan gezaamentlijk zo dienaaren als broeders op den 23 deezer met eenpaarigheid van stemmen en dus met volkomen genoeg Ueerw. beroepen tot leeraar in onze gemeente op een tractament van 400 gls. jaarlijks, en een vrije woning, en nog jaarlijks voor reiskosten op de societetsvergaderinge de somme van agt guldens, gelijk wij Ueerw. ook gunstig toestaan eene vrijheid van drie zondagen jaarlijks om Ueerw. vrienden of familie te bezoeken. Maar ten anderen zo conditioneeren wij ook van onze sijde dat Ueerw. zult gehouden zijn om alle zondagen en feestdagen maar eerst te prediken maar op de bediening van het avondmaal en beidedaags tweemaal, en in de wintertijd

zondaags na de middag catechizatie te houden als voor heenen in gebruik geweest is. Wij zouden ook begeeren de vrijheid te mogen genieten dat de vrienden onzer gemeente die zo uit de stad als het land zondagsmorgen op het Ouddorp komen bij slegt weer als anders de vrijheid zullen moogen genieten om hun intrek bij Ueerw. te moogen neemen, als ook de dienaaren tot eenige verrigtinge van zaken omtrend den armen betreklijk gelijk voor deezen altoos in gebruik geweest is. Ueerw. zult ook verplicht zijn tot het veegen van de kerk, in de wintertijd het zetten van stooven, maar de turf daar toe nodig zullen wij bezorgen. De onkosten die op uw persoon of goederen op uw overkomst komen te vallen zullen wij Ueerw. voldoen. Nog zo conditioneeren wij van onze zijde dat in gevalle Ueerw. dit ons beroep aan nam, dat wij hartelijk begeeren, en in vervolg van tijd van ons mogt afgeroepen worden na een andere gemeente, Ueerw. als dan zult gehouden zijn om na de aanneming van zo een voorondersteld beroep drie maanden bij ons te blijven, om dat wij tijd zouden hebben na een ander voorwerp uit en om te zien. Voorts is ons verzoek dat Ueerw. na een kort beraad, dewijl de winter voor handen is, ons op deezen bescheid, en zo wij wenschen een gunstig andwoord van toestemminge gelieft te rug te zenden. De Heere God die tot den eenen van zijn knechten zegt gaat en tot den anderen komt, neige daar toe 't harte van Ueerw., op dat gij spoedig tot ons die in weinig dagen herderloos staan te worden moogt overkomen en de muuren van dit ons Zion opbouwen. In deeze verwagting blijven wij met alle agting en liefde na een hertelijke groetenisse aan Ueerw. neevens uw familie

In Goeree den 28 Septemb. 1759.

Ueerws. zeer geneege vrienden en broeders in Ctus., was geteekend, Jacob Jacobs Breen, Flip den Eerzaamen, Teunis Hollaar

Andwoord op de voorgaande

Copije

Den dienaaren der Mennonite gemeente te Goedereede. Waarde & veelgeliefde vrienden & broeders in den Heere J. C.. Ueerw. zij neevens de aan uw opzigt toevertrouwde gemeente gewenscht genade, vrede & zaligheid!

Ul. aangename van den 28 7br deezes jaars heb ik zeer wel en God zij dank in een volkooome gezondheid ontfangen en daar uit ul. begeerte met genoeg verstaan. 't Is mij zeer lief geweest uit de eenpaarigheid der harten waar meede men mij tot uwen leeraar beroepen heeft de genoegh. van uwe gemeente te moogen zien. Ik ben ul. daar voor hartel. verplicht, & wensche deeze blijk van genoegheid altoos met een hartelijke weederliefde te beantwoorden. Doch ter zaak: Ik heb de begeerte van de vrienden neevens de voorwaarden, waar op Ueerw. mij tot hunnen leeraar beroepen hebben ernstigl. rijplijk & zo ik hoope in de vreeze van G. overwoogen, & daarover met mijne ouders & verdere goede vrienden geraadpleegd, & op haar aanraden en door een inniglijke geneigdheid tot ul. & uwe gemeente, ben ik (God geeve dat het in zijne gunste geschied zij) geresolveerd het mij opgedraagen beroep, onder aanbidding van 's Hrn. weg in zijne voorzienigh. over zijne kerke & onder afbidding van zijn dierbaren zeegen aan te neemen, gelijk ik bij deezen ul. gunstig verzoek in Gods naam aan neem. Alleenlijk heb ik op eenigen der mij voorgestelde conditien eenige uitzondering & bepaaing te maaken. Tot het waarneemen van den preekdienst en der catechizatie verbind ik mij bij welzijn zonder uitzondering naar inhoud van den beroepbrief. Ik geef ook aan de vrienden bij slegt weer of anders gelijk ook aan den dienaaren om kerkelijke zaaken bijeen zijnde volkomen de begeerde vrijheid om hun intrek in mijn wooning te moogen neemen, en neem ook de bezorging der stooven en van het veegen der kerke op mij op de voorgestelde conditie. Maar nu ten aanzien van de mij aangeboden en toegestaane emolumenten en voordeelen, waar aan ik mij volstrektelijk houde, zoude ik geene deeze verandering gemaakt zien, dat de gemeente mij behalven mijn tractament en eene vrije wooning nog daar en boven toestond vrij brand, 't welk mij tot merkelijke verlichting en nadien de gemeente toch gehouden is om turf tot de stooven te bezorgen haar niet tot zeer veel bezwaaring naar mijn inzien verstreken kan. Daarenboven bedank ik de vrienden voor de geneegenh. van mij gunstig drie vrije zondagen toe te staan, maar ik wil ul. wel eens in bedenking geeven of (nadien de gelegenheid om van en na Goeree te vertrekken en te komen zo danig is dat men zonder groote kosten volstrektelijk twee zondagen op reis moet doorbrengen) de gestelde tijd die mij dan maar een zondag vrijlaat niet wat te weinig is, ik hadde gaarne den tijd ten minsten agt dagen verlengd. Eindelijk conditioneert gijl. dat ik nog verbinden zal om na het aanneemen van het een of ander beroep dat men mij in vervolg van tijd mogt opdraagen 3 maanden bij ul. te blijven. Gij kunt ligtelijk begrijpen dat men zich in zulken gevalle best schikken kan naar de omstandigheeden die dan voorkomen en dat

dezelve als dan ligtelijk zo zouden kunnen zijn dat men zich aan zulk een verbinding niet zou kunnen houden. Derhalven verzoek ik dat gij mij hier en niet al te zeer belieft te bepalen. Ik verbind u om als dan alle moogelijke bescheidenheid naar bevinding van zaaken te gebruiken & belove u. in zulk een geval niet verleegen te zullen laten. Ik twijffel niet of gij zult niet zulke een verbintenis te vrede zijn, en aan mijn goede wille trouwe in diergelijke gelegenheden niet twijffelen. Ook versoeke ik de vrienden hunne gedagten eens te laten gaan over de wijze mijner bevestiging in den dienst. De vraag is naam. of gijl. begeert dat ik te Goedereede zal bevestigd worden, dan of gijl. er meede te vrede zijn zoudt, dat ik mij hier deede bevestigen, en zo bevestigd tot u. kwam. Indien het eerste dunkt mij dat het best was iemand van de vrienden van Rotterdam, omdat die stad u. naast geleege is, tot de bevestiging te versoecken, in welken gevalle ik voor mijn persoon versoecken zoude dat do. Jacob Ouweijans daar toe het eerste mogt verzogt worden en dat er mij bij de eerste gelegenheden kennis van gegeven wierdt, opdat ik mijn verzoek met dat van de gemeente zou kunnen paaren. Indien gij anders met het laatste mogt te vrede zijn zal ik den kerckenraad alhier kennis van geeven, en dan een van onze leeraaren alhier daar toe uit kwam & mijnen naam gaarne versoecken. Doch hier in ben ik volstrektelijk onverschillig & laate het geheel aan uwe verkiezing & beschikking over. Ziet daar waarde broeders 't geen ik u van 't teegenwoordige ter overweeing u. voor te stellen. Ik verzoek hier op met de eerste gelegenh. een gunstig andwoord. Voorts zal ik mij zo veel moogelijk is haasten om tot u. over te koomen, doch de nette tijd wanneer kan ik nog niet bepalen. Misschien zal het in 't midden van de volgende maand of daaromtrend zijn. Ik twijffel niet of Ueerw. zult mij den tijd ter bestelling mijner zaaken gaarne toestaan. Inmiddels wensche (ik) Ue. des Heeren dierbaaren zeegen. Ik bidde dat Hij zijne liefde in uwe harten uitstorte op dat gij mij met liefde & geneegenheid ontfangen & aanneemen moogt, dat Hij mij bekwaam maake om met den vollen zeegen des evangeliums tot u te koomen, op dat alzo wij te zaamen door mijne prediking gesticht, gefundeerd & opgebouwd moogen worden, in de waarheid ? kennis van onzen dierbaaren Verlosser, op dat wij moogen opwasschen en toeneemen in de genade ten einde wij eens van God het einde van ons geloof de zaligheid onzer zielen verkrijgen moogen om & door de geregtigheid van onzen Zaligmaaker & Heiland J. C., waar meede ik blijve na hartelijke groetenisse.

Amsterdam 6den 8br 1760.

Waarde broeder in Ctus., Ueerw. vriend & broeder in Jesus, onzen oudsten broeder, was geteekend Hendk. van Gelder

Copije antwoord op de voorgaande Hendk. van Gelder

Zeerwaarde vriend & broeder in Ctus., Ueerw. zij van ons gewenscht genade, vrede en zaligheid amen!

Wij hebben uw brief van den 6 deezer in goede welstand ontfangen, wij wenschen dat deeze Ueerw. ook zo mag aantreffen, waar in Ueerw. ons kennis geeft van uw aanneemen van ons beroep, het welk een aangename tijding voor onze geheele broederschap is geweest, te meer om uwe volvaardige resolutie om spoedig tot ons over te komen, waar toe wij wenschen dat de Heere zijn zeegen gelieve te verleenen. Wat aanbelangt de artikelen in de beroepbrief vermeld, waarover Ueerw. eenige opmerking heeft, als ten 1 de tijd van drie zondagen vrijheid van dienst dat Ueerw. in bedenking geeft van wat weinig te zijn en had gaarne dien tijd 8 dagen verlengt zullen wij om geneegenh. te tonen Ue. toestaan. Ten 2 dat Uweerw. eenige zwaarigh. maakt op het verband van 3 maanden bij ons te blijven na de aanneeming van een beroep, en derhalven verzoekt dat wij Ueerw. hier in niet al te zeer bepaalen zullen wij wederom van onze zijde alle moderatie gebruiken en laaten het aan uwe bescheidenh. & trouwe over. Maar ten 3 dat Uweerw. zoude verzoeken vrij brand te genieten dit is een zaak die wij niet kunnen toestaan om reeden dat wij de inkomsten van de armegoederen ten hoogsten nodig hebben, ja dikwijls tekort komen om daar uit een tractament van 400 guldens op te brengen en dan de verdere lasten tot onderhoud der armen gelijk wij hoopen dat Ueerw. in vervolg van tijd zelf zal blijken. Wat aangaat de wijze uwer bevestiging in den dienst zouden wij liefst begeeren te Goedereede en vinden goed om neevens u do. Ouwejans te Rotterdam daar toe te verzoeken, gelijk van onze zijde alreede door een brief geschied is, en gij nu ook van uwe zijde doen kont, om dan als hij ons verzoek bewilligt met hem den tijd wanneer te bepaalen het welk wij aan Uweerw. overlaaten doch hoe eerder hoe liever. Wij zullen dan den gestelden tijd van u verwagten.

Waarmede afbrekende wenschen wij dat de Heere geeve dat wij in korte dagen malkanderen in gezondheid moogen aanschouwen en blijven na vriendelijke groetenis aan Ueerw. neevens uwe familie, uw toegeneege vrienden & broeders in Ctus.

In Goederee den 12 October 1759.

(En was geteekend) per order van de verdere dienaaren, Flip den Eerzaamen, Teunis Hollaar

Aldus geregistreerd volgens besluit den 12 Februarij 1760, Hendk. van Gelder

1759. Hier op ben ik den 4den December alhier op Goedereede aangekomen en heb den 9den December 1759 mijn intrede gedaan, zonder als toen bevestigd te worden, alzo do. Ouwejans ons verzoek heeft afgeslagen. Naderhand nog eens door mij verzogt zijnde uit naam der kerkenraad heeft hij het zelve aangenomen als ook het avondmaal alhier te bedienen.

1760. Gelijk dan zijn eerw. op den 10 Augustus 1760 alhier het avondmaal bediend heeft en op den 17 daaraanvolgende mij bevestigd heeft, waar op ik des nademiddags mijn intrede in den vollen dienst gedaan heb.

Lijst der leedemaaten zo als die gevonden zijn in de Vlaamse Mennonite gemeente in het eiland van Goedereede in den jaare 1759 den 9 December

1705 Neeltje Maartens Breen gedoopt 15 Junij door Abraham van Beusekom

1708 Elizabeth Pieters van der Meide gedpt. 14 Junij

1716 Jannetje Ladders gedpt. 5 April

1720 Abraham Cornelisz Roon gedpt. 24 Maart, diacon

1720 Willem Janse Verduin gedpt. 24 Maart

1721 Susanna Cornelis Roon – 13 April

1724 Philip den Eerzaamen, diacon

1724 Apollonia Willems Ammerant

1724 Maaritje Jacobs Breen, laatste drie gedpt. 9 Maart

Deeze allen zijn gedoopt door Maarten Tanis

1729 Cornelis Gijsbertsz Speeljaart

Ariaantje Tijzens Breen, deze twee gedpt. 10 April

1731 Wouter Arendsz Lauwe gedpt. 18 Maart, overleeden 1760

1732 Leenoortje Gijsbertsz Speeljaard gedpt. 6 April, overleeden 5 Januarij 1760

1733 Paulus Willemsz Bosland – 29 Maart, d.

1734 Jacob Jacobsz Breen – 18 April, diacon

1735 Teunis Hollaar – 3 April, diacon

1738 Jan Jansz Verduin – 30 Maart

1739 Neeltje Jansz Bosland – 22 Maart

1743 Erasmus Steevens Jongeling

Klaas Stoffels Broekman

Elizabeth Bogermans

Susanna Maartens Tanis, alle vier gedpt. 7 April

Deeze allen zijn gedoopt door Claas Cornelisz Jongejan

1745 Willem Abrahams Roon

Maartje Philips Roon, beiden gedpt. 11 April door Enno Wijrsema

1749 Klaas Klaasz Verduin

Susanna Philips Roon

Maatje Abrah. Roon

Levijntje Jacobs Goeree

Neeltje Wouters Lauwe, alle vijf woonende te Middelharnis, doch geen attestatie geeischt hebbend, gedpt. 30 Maart door Egbert Hoekstra

1756 Jacobus van Zoest gedpt. 4 April door Sjoerd Hoekstra

1758 Wiilem Paulusz Bosland

Cornelis Flips den Eerzamen, beiden gedoopt 19 Maart door Sjoerd Hoekstra

1745 is Marritje Jans Vijfpond met attestatie van Middelharnas die gedagteekend was uit Middelharnas 21 October overgekomen, uit welke attestatie blijkt dat zij te Spijkenes gedoopt is volgens hare onthoud 1731 of 32

Resolutien genoomen zeedert den jaare 1760.

1760 den 2 November is (op het voorstel van leeraar) geresolveerd om Susanna Philips Roon, die voor eenigen tijd te Middelharnis gehuwd zijnde derwaarts met der woon vertrokken is, zonder attestatie van haar susterschap, desweegen aan te spreekte, en haar haare attestatie aan te bieden. En is daar last toe gegeven aan den leeraar H. v. Gelder, welke daarop eenigen tijd daar na te Middelharnis zijnde, bij haar geweest is om over deeze zaak te spreken doch ten antwoord kreeg, dat zij attestatie niet begeerde, maar in deeze gemeente suster wilde blijven. Waarop haar is aangezegd dat zij als dan volgens resolutie insgelijks den 2den November genoomen, tweemaal des jaars zo zij gezond was alhier ten avondmaal hadde te koomen om haar gemeenschap met ons te betoonen. Den 14 December is door den leeraar van 't bovenstaande aan de kerkenraad verslag gedaan, en toen is met elkander verstaan het volgende vast te stellen dat alle leedemaaten na eene andere plaatze met der woon vertrokken zijnde of nog zullende vertrekken zonder attestatie van hun lidmaatschap meede te nemen, gehouden zullen zijn tweemaal des jaars indien zij daar toe in staat zijn alhier ter betooning van onderlinge gemeenschap ten avondmaal te koomen; zullende de geen die hier in nalaatig zullen zijn van de alimentatie versteeken blijven, ten waare zij door aan te schrijven om gewigtige reedenen zich daarvan alvorens bij de kerkenraad verschoont hadden, zullende van weegen de dienaarschap telkens de tijd op welke des Heeren avondmaal gehouden zal worden aan de zodaanigen ter behoorlijker tijd door een brief worden bekend gemaakt. Ten zelfden dage is vastgesteld voorschreeve resolutie van den predikstoel aan de gemeente bekend te maaken.

Aldus gedaan en geresolveerd bij de dienaarschap ten dage voornoemd en volgens resolutie aangeteekend en uit haar naam onderteekend door Hendk. van Gelder als leeraar

Den 21 December is de bovenstaande resolutie de gemeente voorgelezen.

Den 26 dito is er een brief afgevaardigd aan Susanna Philips Roon van den volgende inhoud

Ouddorp 26 December 1760.

Waarde suster in Ctus., Ue. zij gewenscht zaligheid

Ue. zij door deezen kennelijk dat bij de dienaarschap alhier de volgende vaststelling gemaakt is. (Hier volgde woordelijk de bovenstaande resolutie van den 14 December 1760.) Van weegen deeze resolutie is het, dat wij Ue. nu kennis geeve dat den tijd op welken wij met elkander voorneemens zijn des Heeren H. & hoogwaardig avondmaal te onderhouden, is vastgesteld teegen aanstaande zondag over 14 dagen, die zijn zal den 11 Januarij 1761. Tot welk avondmaal wij Ue. waarde suster nodigen, om dan met ons gedagtenis van des Heeren dierbaar lijden & bloedvergieten te vieren. De Heere geeve dat Ue. neevens ons daar toe zodanig bereid zijn moogt, dat wij te saamen zo waerlijk als wij deelgenooten hoopen te zijn van het Brood en den Wijn, ook alzo deel hebben moogen aan de zalige vrugtgevolge van zijn dierbaar lijden. Onder afbedding waarvan, terwijl wij Ue. allerlei zo tijdelijke als geestelijke zeegeningen toewenschen, wij blijven Ue. dienstwaardige vrienden & broeders in Ctus., de leeraar en diaconen der Mennonite gemeente in den eilande van Goedereede, uit naam der dienaarschap, onderteekend bij Hendk. van Gelder als leeraar.

1761 den 11 Januarij is alhier avondmaal gehouden en is Susanna Philips Roon van Middelharnis volgens ons aanschrijven van den 26 Decemb. 1760 toen meede daar bij tegenwoordig geweest.

Den 5 April is alhier avondmaal gehouden en is bovengen. Susanna Philips Roon aldaar psent geweest.

Den 3 Mai heeft Jan Jansz Bleiker na de preedicatie de dienaaren bedankt, voor het onderhoud aan hem zeedert het overleiden zijner ouders gegeeven, en is goedgevonden dit ten oirconde der waarheid in ons kerke-boek aan te teekenen.

Den 4 Mai een brief ontfangen van de vrienden van Amsterdam, waar in verzogt ter societets vergadering eenigen uit ons collegie af te vaardigen tegen 20 Mei, doch alzo voor dit jaar geen geleegenheid daar toe was is de volgende brief in andwoord op bovengen. afgevaardigd.

Ouddorp bij Goeree 8 Mai 1761

Aan de eerwaardige societeit der vergaderde Mennonite gemeentens. Zeerwaardige & veel geliefde broeders, zaligheid!

Alzo onze omstandigheid thans niet toelaat iemand uit onze dienaarschap af te vaardigen tot Ue. vergaadering, kunnen wij egter niet nalaaten Ue. te bedanken voor Ue. noodiging voor ditmaal, en te verzeekeren, dat wij niets meer wenschen dan de welstand onzer onderlinge gemeentens bevorderd, den grondslag onzer overeenkomste gestaafd, en all, wat daar toe meest heilzaam zij, beslooten & vastgesteld te zien. Wij bidden den grooten bestierder zijner kerke dat het Hem behaage Ue. daar toe met de noodige bekwaaml. te voorzien, en te schenken all' wat in elke onzer gemeentens meest strekke kan ter voortplanting & bevestiging der gezonde leere, ter bevordering van waare Godzaaligheid, en ter verheerlijking van zijner Heilige Naame.

Wij blijven na hartelijk groete, eerwaardige & veel geliefde broeders!

(Was geteekend) Ue. heilwenshende & dienstvaardige broeders, de opzieners der Mennonite gemeente in den eilande van Goeree

(Lager stond) geteekend bij mij, Hendk. van Gelder (als leeraar)

Ons is berigt geworden dat de gemeente van Aardenburg een brief ter bovengen. vergadering gezonden heeft, waar uit bleek dat het die vrienden te veel moeite & kosten was in vervolg van tijd de vergadering bij te wonen, waar op goedgevonden is aan leden der vergadering op zulk een wijze ontslag verzoekende, vervolgens geen aanschrijving meer te doen. Ook is vast gesteld dat elk lid der vergaadering vrijheid heeft om zulke gemeentens die geen leden zijnde, inclineeren mogten om in vervolg de vergaadering bij te wonen, te introducereen, of aan 't collegie te Amsterdam kennis daar van te geeven op dat de brief van uitschrijving ook aan zulken gezonden wierde.

Den 30sten Aug. avonden gehouden, psent S. Ph. Rhoon

Den 24 December een brief afgevaardigd aan Sus. Phil. Rhoon waar in bekend gemaakt de tijd van 't avondmaal tegen 10 Jan. 1762.

Den 30 Decembr. andwoord op eevengen. brief ontfangen van Susanna Phil. Rhoon, waar in zij weeten deed om de ongeleegenh. van de winter niet te zullen komen.

29 en 30 huisbezoek gedaan in 't land en op 't dorp, en geen reede van verhindering gehoord

1762 5 Januarij huisbezoek gedaan in Goeree, geen reede van verhindering gevonden, en Jan Vijfpond, broeder te Middelharnis aldaar zijnde verzogt als gast meede avondmaal te houden.

1762 10 Januarij avondmaal gehouden en Jan Vijfpond aldaar psent.

